

VILNIAUS UNIVERSITETAS

EKONOMIKOS IR VERSLO ADMINISTRAVIMO FAKULTETAS

VIKTORIJA KALVELYTĖ

IV kursas, vadyba ir verslo administravimas, buhalterinė apskaita ir auditas

Baigiamasis bakalauro darbas

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITA

Darbo vadovas- docentas, dr. Kastytis Senkus

2021m. Vilnius

TURINYS

IVADAS	3
1. PAGRINDINIAI ILGALAIKIO MATERIALAUS TURTO APSKAITOS BRUOŽAI.....	5
1.1 Turtas ir jo klasifikacija	5
1.2 Turto priskaitymo ilgalaikiam materialiam turtui sąlygos, klasifikacija ir grupės.....	7
2. ILGALAIKIO MATERIALAUS TURTO APSKAITA.....	10
2.1 Ilgalaikio materialaus turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina	10
2.2 Apskaitos būdai	15
2.3 Ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimo apskaita ir nusidėvėjimo metodai	18
2.4 Ilgalaikio materialaus turto remonto ir eksploatavimo apskaita	22
2.5 Ilgalaikio materialaus turto nurašymo apskaita	25
3. „AVIŽA“ ŪKIO ILGALAIKIO MATERIALAUS TURTO ANALIZĖ.....	28
3.1 Tyrimo metodologija	28
3.2 „Aviža“ ūkio ilgalaikio materialaus turto finansinių rodiklių, sudėties ir struktūros analizė..	30
3.3 Įsigijimo savikainos apskaita	36
3.4 Nusidėvėjimo apskaita	39
3.5 Remonto ir eksploatavimo apskaita	44
3.6 Nurašymo apskaita	47
IŠVADOS.....	50
LITERATŪROS SĄRAŠAS	53
SUMMARY	56
PRIEDAI.....	58

IVADAS

Temos aktualumas- Neatsiejama kasdienio gyvenimo dalis yra turtas. Šis žodis aiškus, visiems suprantamas, tačiau paaiškinti sunku. Ieškant pavyzdžių kasdieniame gyvenime, gyvename būste, kuris yra turtas. Šis turtas gali būti išnuomotas, ar nusipirkta pasiėmus paskolą. Turime transporto priemonę su kuria keliaujame į mokyklą, darbą, ar į svečius- tai irgi yra turtas. Turime pinigų už kuriuos perkame maistą, kurą, ar įvairiausias pramogas. Perkame, parduodame namus, automobilius, žemę, ar kitą turtą. Dauguma paslaugų, pramogų mes perkame iš įmonių. Taigi, daugumos įmonių veikla neatsiejama nuo turto naudojimo. Viena iš turto grupių, ilgalaikis materialus turtas. Mackevičiaus (2019) teigimu, dažniausiai ilgalaikis materialus turtas sudaro didžiąją dalį viso įmonių turto ir yra vienas svarbiausių įmonės finansinės būklės dalių (Mackevičius, 2019).

Norint aiškiai suprasti turtą, jo teikiamą naudą, o galbūt suprasti trūkumus daromus naudojant jį įmonėje, naudojama finansinė apskaita. Pasak 1-ojo verslo apskaitos standarto „finansinių ataskaitų tikslas- patenkinti finansinių ataskaitų informacijos vartotojų poreikius gauti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą“. Būtent finansinės ataskaitos parodo įmonės finansinę būklę, tiek išorės, tiek vidaus vartotojams (1-asis verslo apskaitos standartas „Finansinė atskaitomybė“).

Svarbu aiškiai suprasti kas priskiriama būtent šiai turto grupei, kokios yra ilgalaikio materialaus turto grupės. Norint tinkamai naudotis šiuo turtu ir užtikrinti efektyvų įmonės veikimą svarbu tiksliai ir aiškiai užregistruoti su ilgalaikiu materialiu turtu susijusias operacijas, tokias kaip: ilgalaikio materialaus turto įsigijimas, naudojimas, nusidėvėjimas, likvidavimas, perleidimas, remontas, eksploatavimas ir nurašymas. Svarbu žinoti visus su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusius niuansus, suprasti kaip jis veikia. Kaip reikia registruoti tai apskaitoje, sudarant tvarkingus ir tikslus balansus, kurie galėtų padėti ateityje pamatyti realią įmonės situaciją. Kartais priimti sunkius sprendimus, kurie gali nulempti arba sėkmingą įmonės veiklą, arba ne. Kaip pavyzdžiui, ar geriau skirti pinigų sugedusios turto remontui, ar investuoti pinigus ir imti naują turtą, kuris gali būti naujesnis, išmanesnis, geresnis, o gal net pigesnis variantas. Svarbu nuspręsti kokį nusidėvėjimo būdą taikyti turtui savo įmonėje. Kuris atneš daugiau naudos, dėl kurio būdo įmonės veikla pagerės, suklestės, taps sėkminga. O galiausiai kaip ir kada turtą nurašyti kai jis tampa nenaudingas ir nenaudojamas.

Tyrimo objektas- Ilgalaikio materialaus turto apskaita.

Darbo tikslas- Išanalizuoti ilgalaikio materialiojo apskaitą

Darbo uždaviniai-

1. Išanalizuoti ilgalaikio materialiojo turto klasifikavimą ir pripažinimą;
2. Išsiaiškinti ilgalaikio materialaus turto įsigijimo (pasigaminimo), nusidėvėjimo, remonto, eksploatavimo ir nurašymo apskaitą;
3. Įsigilinti į ilgalaikio materialiojo turto apskaitos būdus;
4. Atlikti tyrimo metodologiją;
5. Atlikti „Aviža“ ūkio ilgalaikio materialiojo turto finansinę analizę;
6. Atlikti „Aviža“ ūkio ilgalaikio materialiojo turto apskaitos analizę;

Darbo tyrimo metodai- Mokslinės literatūros, mokslinių straipsnių ir apskaitos standartų analizė, įmonės vidinių dokumentų apžvalga, informacijos lyginimas, grupavimas, apibendrinimas ir grafinis vaizdavimas.

Darbo struktūra- Darbas suskirstytas į tris dalis. Pirmoje dalyje aptariami pagrindiniai ilgalaikio materialaus turto apskaitos bruožai, tokie kaip kas yra turtas apskritai remiantis apskaitos standartais ir į kokias grupes skirstomas. Taip pat, kas yra ilgalaikis materialus turtas, koks jo klasifikavimas ir priskyrimo prie šios grupės sąlygos. Antroje dalyje aptariama ilgalaikio materialaus turto apskaita. Tai yra, įsigijimo (pasigaminimo) apskaita, apskaitos būdai, nusidėvėjimo apskaita ir nusidėvėjimo metodai, taip pat, remonto ir rekonstrukcijos apskaita, bei ilgalaikio materialaus turto nurašymai. Trečioje darbo dalyje nagrinėjama „Aviža“ ūkio apskaita. Kokį turtą ūkis turi, kurį naudoja labiausiai. Kaip būtent šiame ūkyje yra apskaitomos su ilgalaikiu materialiuoju turtus susijusios operacijos, įsigijimai, nusidėvėjimai, remontai, bei nurašymai (dėl konfidencialumo ūkio pavadinimas pakeistas).

1. PAGRINDINIAI ILGALAIKIO MATERIALAUS TURTO APSKAITOS BRUOŽAI

1.1 Turtas ir jo klasifikacija

Kaip yra žinoma būtent ilgalaikio materialiojo turto grupė yra plačiausiai naudojama, ji sudaro didžiąją dalį naudojamo turto. Šį turtą išsiaiškinti ir tinkamai registruoti apskaitoje yra reikalinga, tačiau pirmiausia, prieš pradedant gilintis į ilgalaikio materialaus turto apskaitą, reikėtų išsiaiškinti kas yra turtas apskritai, kaip jis aiškinamas įvairių literatūros šaltinių. Taip pat, į kokias grupes skirstomas, kaip balanso eilutėse pateikiama informacija apie ilgalaikio, bei trumpalaikio turto grupes. Yra įvairiausių šaltinių, kurių autoriai turto sąvoką aiškina savaip. Pavyzdžiui, Mockutės (2006) teigimu, Martinkus, Žilinskas, Vaičiūnas ir Venskus, turto sąvoką aiškina taip : „Plačiąja ekonomine prasme turtu vadina, viską kas vertinga ir turi savininką: tai ekonominiai ištekliai kuriais ekonominis subjektas disponuoja ir tikisi naudos“ (Mockute, 2006, p. 2). P. Wonnacott ir R. Wonnacott, „turtą ekonomikoje apibūdina kaip kokią nors nuosavybę, kuria disponuoja ekonominis subjektas“ (Mockute 2006, p 2).

Turtas apskaitoje yra skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį turtą. Šių dviejų rūšių turto panaudojimas pelno uždirbimo procese skiriasi, tuo, kad trumpalaikis turtas į parduotos produkcijos savikainą yra įskaičiuojamas visa produkcijai pagaminti arba prekėms pirkti sunaudota verte, o ilgalaikis turtas į pagamintos ar parduotos produkcijos savikainą įskaičiuojamas dalimis. Taip pat, skirstant turtą į trumpalaikį ar ilgalaikį atsižvelgiama į jo vertę. Įmonė atsižvelgdama į savo veiklos dydį, veiklos pobūdį, turimo ilgalaikio materialiojo turto įvairovę ir vertę nusistato minimalią ilgalaikio turto vertę, dėl kurios turtas priskiriamas ilgalaikio, arba trumpalaikio turto grupei (Žaptorius, 2015). Apžvelgiant verslo apskaitos standartus, 2VAS teigimu, ilgalaikis turtas toks, kurį įmonė naudoja ekonominei naudai gauti ilgiau nei 12 mėnesių, o trumpalaikį turtas įmonė sunaudoja ekonominei naudai gauti per 12 mėnesių arba per vieną savo veiklos ciklą (2VAS).

Tiek trumpalaikis, tiek ilgalaikis turtas yra skirstomas į grupes. Trumpalaikį ir ilgalaikį turtą sudaro 4 grupės (1 paveikslas) (12VAS).

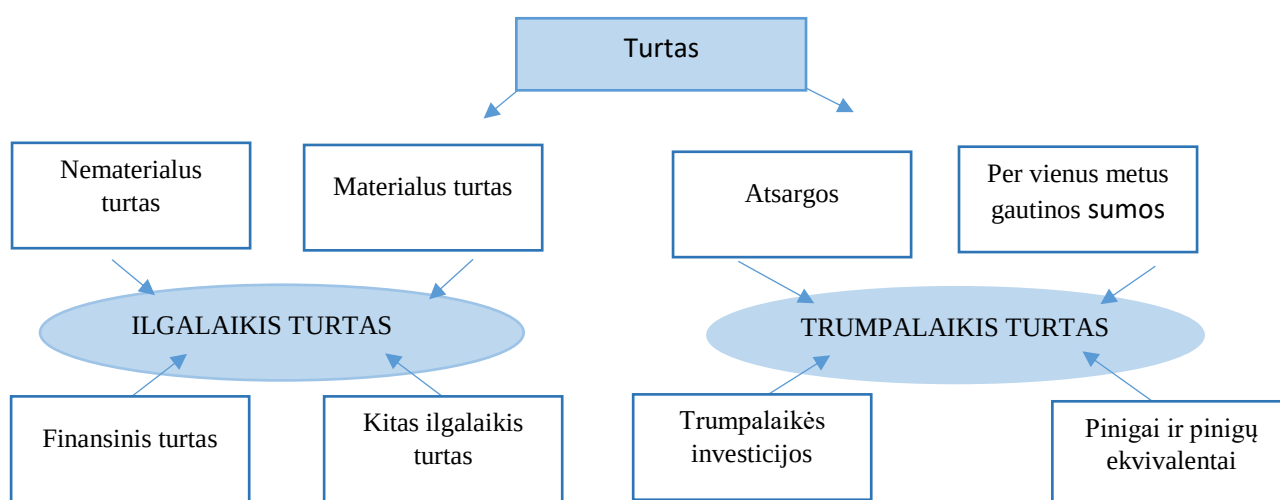
Pirmoji ilgalaikio turto grupė yra ilgalaikis materialusis turtas. Būtent šią grupę nagrinėsiu savo darbe išsamiai.

Antroji, ilgalaikio turto grupė- finansinis turtas. Tai pinigai ir pinigų ekvivalentai, sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau palankiomis sąlygomis, įsigyti kito subjekto vertybiniai popieriai, sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą finansinį turtą iš kito

subjekto (18VAS). „Finansinio turto straipsnyje pateikiama informacija apie ilgalaikį finansinį turtą, t. y. asocijuotųjų ir įmonių grupės įmonių akcijos, paskolos asocijuotosioms ir įmonių grupės įmonėms, iš asocijuotųjų ir įmonių grupės įmonių gautinos sumos, kitos po vieno metų gautinos sumos, ilgalaikės investicijos ir kitas finansinis turtas“ (2-asis verslo apskaitos standartas „Balansas“).

1 paveikslas

Turto klasifikacija

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis 2-uoju verslo apskaitos standartu.

Trečioji ilgalaikio turto grupė- nematerialus turtas. 13 Verslo apskaitos standartas teigia, kad ilgalaikis nematerialus turtas, tai „neturintis materialios formos, nepiniginis turtas, kuriuo įmonė disponuoja, kurį naudodama tikisi gauti tiesioginės ir (arba) netiesioginės ekonominės naudos ir kurio vertė yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią nematerialiojo turto vertę“. Nematerialiojo turto straipsnyje parodomi plėtros darbai, prestižas, programinė įranga, dėl koncesijos sutarčių atsiradęs nematerialusis turtas, patentai, licencijos, prekių ženklai, taršos leidimai, panašios teisės ir kitas nematerialusis turtas, taip pat už nematerialųjį turtą sumokėti avansai (2-asis verslo apskaitos standartas „Balansas“)

Paskutinioji ilgalaikio materialiojo turto grupė - kitas ilgalaikis turtas. Kito ilgalaikio turto straipsnyje parodomas atidėtojo pelno mokesčio turtas, biologinis turtas ir kitas ilgalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas kituose ilgalaikio turto straipsniuose (2-asis verslo apskaitos standartas „Balansas“).

Taigi, apibendrinant skirtingų autorių aiškinimą, prieinama prie išvados, kad turtas tai nuosavybė kuria disponuoja subjektas ir iš kurios tikimasi gauti ekonominės naudos. Turtas yra

skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį turtą. Kiekviena ši turto rūšys turi savo klasifikaciją į dar 4 grupes. Pagrindiniai bruožai pagal kuriuos yra skirstomas turtas į ilgalaikį ir trumpalaikį, tai naudojimo trukmė ir nusistatyta minimali turto vertė.

1.2 Turto priskaitymo ilgalaikiam materialiam turtui sąlygos, klasifikacija ir grupės

Taigi, išsiaiškinus, kokios yra turto grupės, bei kaip tos grupės skirstomos liko viena nepaaiškinta ilgalaikio turto grupė, tai ilgalaikis materialusis turtas. Pirmiausia, kyla klausimas kas yra ilgalaikis materialusis turtas. Kalčinsko teigimu, „jei turtas turi nusakančią materiją, yra pagamintas iš tam tikros medžiagos ir yra apčiuopiamas, tai jį galima vadinti materialiuoju turtu“ (Kalčinskas, 2007). Verslo žinių žodynas šią sąvoką aiškina taip: „Ilgalaikis materialusis turtas- tai fizinę formą turintis turtas, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, valdymo tikslams arba nuomai bei ketinamas naudoti ilgiau nei vieną ataskaitinį laikotarpį“ (Verslo žinių žodynas). Tačiau, šių autorių ilgalaikio materialiojo turto sąvokos aiškinimas nėra visiškai teisingas ir tikslus, nes turtas turi atitikti dar keletą požymių, kad būtų priskirtas būtent šiai grupei. Norint tiksliai išsiaiškinti ir teisingai užregistruoti su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusias operacijas reikia išsiaiškinti kuris turtas priskiriamas būtent šiai ilgalaikio turto grupei. Remiantis 12-ojo verslo apskaitos standartu „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 12-ojo VAS metodinėmis rekomendacijomis, nustatyta, kad ilgalaikis materialusis turtas turi atitikti tokius požymius:

Pirmiausia, turtas priskiriamas šiai grupei, jei įmonė ketina jį naudoti ilgiau nei vienerius metus. Šis 12-ojo VAS punktas nusako, kad visas turtas kurį įmonė ketina naudoti daugiau nei metus yra priskiriamas ilgalaikio materialaus turto grupei, tačiau pasitaiko išimčių, kuomet, ne visas turtas kuris naudojamas ilgiau nei metus priskiriamas ilgalaikio materialaus turto grupei. Pavyzdžiui, jei turto vertė yra nedidelė. Nuomojamas turtas priskiriamas ilgalaikiam turtui. Pasitaiko atveju, kai tas pats turtas gali būti priskiriamas trumpalaikio ir ilgalaikio turto grupei. (12VAS).

Sekanti sąlyga, kad įmonė pagrįstai tikisi gauti iš turto ekonominės naudos būsimais laikotarpiais. Gaunama nauda nebūtinai gali būti tiesioginė, arba netiesioginė (12VAS). Tiesioginę ekonominę naudą gali teigti toks turtas, kurio pagalba yra uždirbamos pajamos. Kaip vienas iš pavyzdžių galėtų būtų gamybiniai įrenginiai, kuriais gaminama įmonės produkcija, o ją pardavusi įmonė uždirbs pajamas. Taip pat ilgalaikis materialusis turtas gali teigti netiesioginę ekonominę naudą. Netiesioginės ekonominės naudos pavyzdys, biuro patalpos, baldai, kurie padeda įmonei veikti (Subačiene ir kt., 2015).

Kita sąlyga kurią turi atitikti turtas kad būtų priskirtas būtent ilgalaikio materialiojo turto grupei, tai kad įmonė gali patikimai nustatyti įsigijimo (pasigaminimo) savikainą. Įmonė

atsižvelgdama į savo padėtį, kiekvienai ilgalaikio materialiojo turto grupei nustato įsigijimo (pasigaminimo) savikainą. Savikainą sudaro- pirkimo kaina atėmus visas nuolaidas ir išlaidos, susijusios su turto parengimu eksploatuoti ir naudoti. Taip pat, neįtraukiamas grąžinamas pridėtinės vertės mokestis. Jei PVM yra negrąžinamas, tokiu atveju, jis įskaitomas į įsigijimo savikainą, arba į bendrąsias ir administracines sąnaudas. Palūkanos įtraukiamos į sąnaudas, ne į savikainą (12VAS).

Taip pat, turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina turi būti ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto savikainą, nustatytą kiekvienai turto grupei. Įmonė įvertinusi turto teikiamą ekonominę naudą, atsižvelgusi į kriterijus, tokius kaip, įmonės dydį, turto vertę, numatomas uždirbti pajamas ir pelną nustato minimalią ilgalaikio turto savikainą. Pavyzdžiui, įmonė nusistatė, kad transporto priemonių įsigijimo savikaina yra 1000 eurų, o įsigytos transporto priemonės vertė yra 800. Tokiu atveju, šis turtas negali būti priskirtas ilgalaikio turto grupei (12 VAS).

Ir galiausiai, įmonei yra perduota rizika susijusi su materialiuoju turtu. Įmonei nusipirkus ar kitaip pradėjus valdyti turtą visa su juo susijusi rizika pereina įmonei. Visa susijusi rizika pereina sutarties pasirašymo momentu (12VAS).

Taigi, remiantis turto pavadinimu galime manyti, kad ilgalaikis materialus turtas tai turtas kurį galime apčiuopti, paliesti. 2-asis verslo apskaitos standartas „Balansas“ teigia, kad „Materialusis turtas - materialią formą turintis turtas, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, valdymo tikslams ir nuomai“. Tai reiškia, kad materialus turtas yra apčiuopiamas, jį galima paliesti, ar pamatyti. Pavyzdžiui žemė, pastatai ar įvairi įranga skirta gamybai.

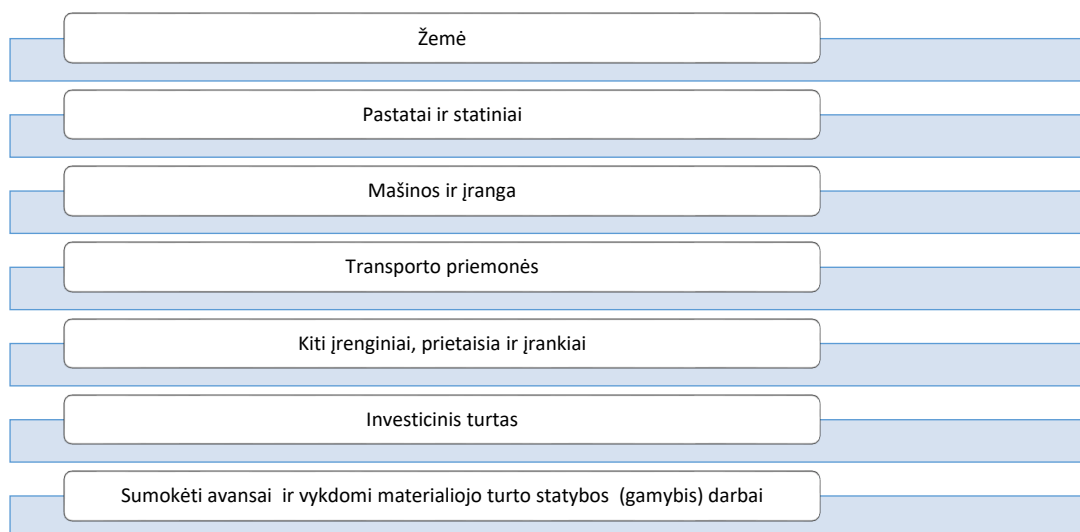
Taip pat, ilgalaikiu materialiuoju turtu gali būti pripažintas turtas, kuris sudaro prielaidas įmonei veikti būsimaisiais laikotarpiais, tačiau ekonominės naudos neduoda. Kaip vienas iš pavyzdžių, kuris pateikiamas 12 VAS galėtų būti turtas įsigytas darbo saugos, gamtosaugos, valdymo tikslams. Turtas kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė ir kuris naudojamas valstybės ir savivaldybės įmonių pajamoms uždirbti- taip pat, laikomas ilgalaikiu turtu. Toks turtas neteikia tiesioginės ekonominės naudos, bet šis turtas reikalingas palaikyti įmonės egzistavimą, jos veiklą, tokiu būdu gaunant papildomą ekonominę naudą naudojant kitą įmonės turtą. (12 verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialus turtas“ metodinės rekomendacijos).

Paveikslas (paveikslas 2) nurodo ilgalaikio turto pasiskirstymą į grupes. Turto grupių rūšis ir skaičių įmonė nusistato pati (12VAS). Įmonių turimas ilgalaikis turtas gali atlikti arba pasyvųjį, arba aktyvųjį vaidmenį. Tačiau, daugiausiai turto yra aktyvaus, kuris aktyviai dalyvauja įmonės

veikloje ir turi įtakos įmonės veiklos rezultatams, (Mackevičius, 2019) todėl kaip buvo minima anksčiau, labai svarbu teisingai tvarkyti apskaitą susijusią su šio turto grupe.

2 paveikslas

Ilgalaikio materialaus turto paskirstymas į grupes

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis 2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“ pateikta pavyzdine balanso forma.

Taigi, apibendrinant galima teigti, norint turtą priskirti būtent ilgalaikio materialiojo turto grupei reikia žinoti sąlygas, kurias atitikęs turtas patenka būtent į šią grupę. Turtą įmonė turi naudoti ilgiau nei vienerius metus, iš šio turto tikėtis gauti ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais, įmonė gali patikimai nustatyti turto įsigijimo savikainą, įsigijimo savikaina turi būti ne mažesnė nei minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto savikainą, kurią nusistatė įmonė ir įsigijus turtą visa rizika susijusi su turtu yra perduodama įmonei. Ilgalaikis materialus turtas yra skirstomas į 7 grupes, tai žemė, pastatai ir statiniai, mašinos ir įranga, transporto priemonės, kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai, investicinis turtas ir sumokėti avansai ir vykdomi materialiojo turto statybos (gamybos) darbai.

2. ILGALAIKIO MATERIALAUS TURTO APSKAITA

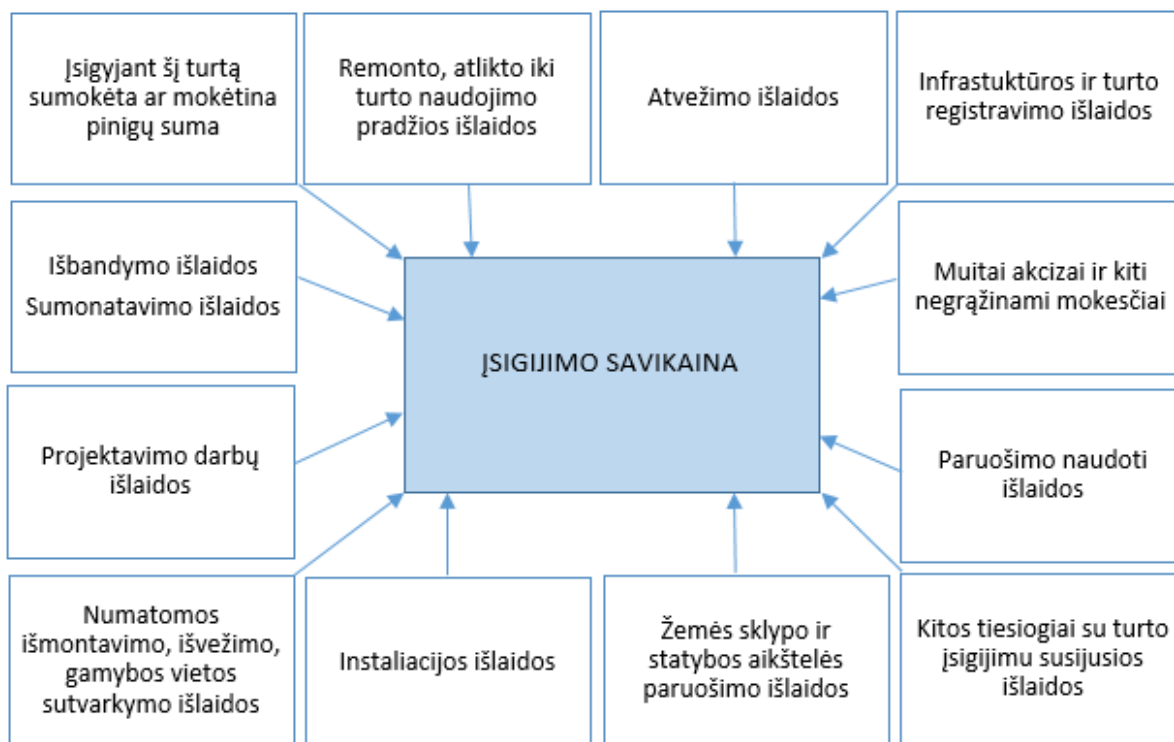
2.1 Ilgalaikio materialaus turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina

Pirmoje dalyje buvo aptarta kas yra ilgalaikis materialus turtas ir kokius požymius turi atitikti, kad būtų priskirtas būtent šiai ilgalaikio turto grupei, bei į kokias grupes skirstomas. Antroje dalyje prieiname prie ilgalaikio materialaus turto apskaitos. Pirmiausia, kalbant apie turtą svarbu suprasti iš kur gautas turtas, kokia jo kaina. Turtą gauti galima dviem būdais, įsigyti arba pasigaminti, todėl svarbu teisingai apskaityti įsigijimo ir pasigaminimo savikainą.

Taigi, 12VAS teigia, kad ilgalaikis materialus turtas turi būti registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (12VAS). 12VAS metodinių rekomendacijų teigimu, įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, tai „sumokėta ar mokėtina ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar pasigaminant turtą“ (12 VAS metodinės rekomendacijos). Tai reiškia, kad turtą galima ne tik įsigyti, pasigaminti, tačiau ir mainyti, ar gauti dovanų.

3 paveikslas

Ilgalaikio materialaus turto įsigijimo savikaina

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis 12-ojo verslo apskaitos standartu „Ilgalaikis materialusis turtas“

Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą remiantis 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“, sudaro (paveikslas 3) pinigų suma kuri yra sumokėta įsigyjant turtą, atvežimo išlaidos, muitai, akcizai ir kiti negražinami mokesčiai, projektavimo darbų išlaidos, sumontavimo išlaidos, instaliacijos išlaidos, paruošimo naudoti išlaidos, remonto, atlikto iki turto naudojimo pradžios, išlaidos, išbandymo išlaidos, infrastruktūros ir turto registravimo išlaidos, žemės sklypo ir statybos aikštelės paruošimo išlaidos, numatomos išmontavimo, išvežimo, gamybos vietos sutvarkymo išlaidos (jei jo atitinka įsipareigojimų arba atidėjinių apibrėžimą) ir kitos tiesiogiai su turto įsigijimu susijusios išlaidos. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą neįeina prekybos nuolaidos, lengvatos ir išlaidos, kurios turėtų būti priskirtos administracinėms ar kitoms bendrosioms sąnaudoms (manoma, kad šių išlaidų neįmanoma objektyviai susieti su šio ar ateinančių laikotarpių pajamomis), palūkanos (jos pripažįstamos ataskaitinių laikotarpių sąnaudomis), ir grąžinamas pridėtinės vertės mokestis. Jei įmonė pridėtinį vertės mokestį susigrąžina, šis mokestis į turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamas. Jei PVM negražinamas, įmonė gali jį įskačiuoti į turto įsigijimo savikainą arba į bendrąsias ir administracines sąnaudas (12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“ metodinės rekomendacijos). Kalbant apie negražinamą pvm, Juočiūnienės ir Stončiuvienės nuomone, manoma, kad jei įmonėms turėtų galimybę pačios pasirinkti ar įskaityti negražinamą pvm į savikainą, ar ne, nacionalinės apskaitos nuostatos labiau priartėtų prie tarptautinių, tokiu atveju, įmonės patirtų mažiau laiko bei darbo sąnaudų, o tai atsispindėtų geresniuose veiklos rezultatuose (Juočiūnienė ir Stončiuvienė 2008).

Ilgalaikio materialiojo turto pavyzdys: įmonė nusipirko užsienyje padėvėtą lengvąjį automobilį už 3000 eurų. Patirtos išlaidos parodytos lentelėje (1 lentelė).

1 lentelė

Automobilio įsigijimo metu patirtos išlaidos

<i>Muito mokestis</i>	150 eurų
<i>Atvežimo išlaidos</i>	500 eurų
<i>Remonto išlaidos</i>	1000

Šaltinis: sudaryta autorės remiantis Bendikienė 2019

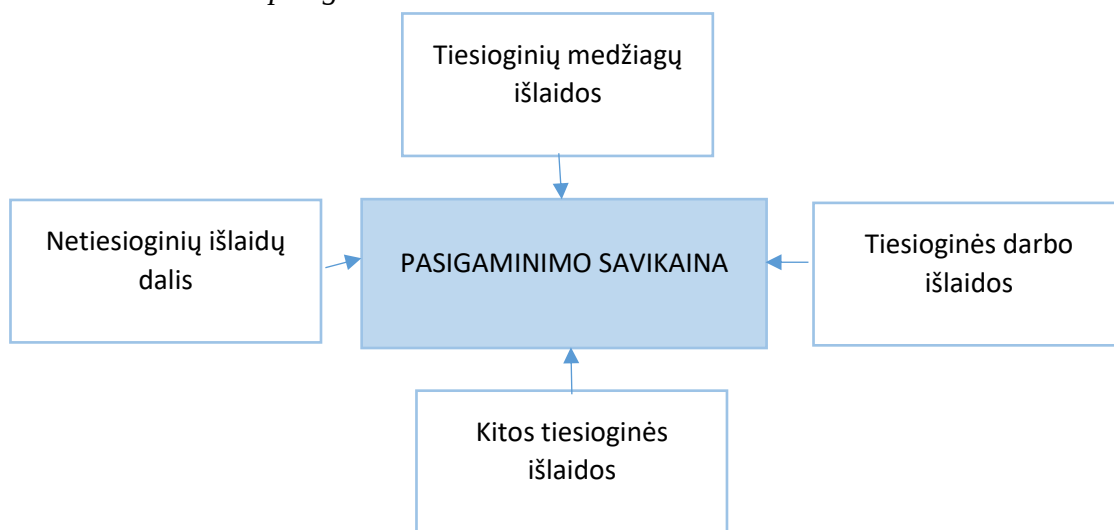
Pagal įmonės apskaitos politiką reikšminga išlaidų suma laikoma viršijanti 100 eurų. Taigi, automobilio įsigijimo savikainą sudarys $3000 + 150 + 500 + 1000 = 4650$ eurų. 12 VAS teigimu ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo metu debetuojamos turto įsigijimo savikainos sąskaitos, o

kredituojamos turto ir įsipareigojimų sąskaitos. Taigi, pavyzdyje, gauta 4630 eurų suma debetuojama lengvojo automobilio sąskaita ir kredituojama pinigų sąskaita. 3000 eurų yra tiekėjui sumokėta suma. Kitos patirtos išlaidos padidino automobilio įsigijimo vertę (Bendikienė 2019). Nagrinėjant pavyzdį jei įmonė PVM mokėtoja, ši suma būtų debetuojama į gautino pridėtinės vertės mokesčio sąskaitą, o kredituojama bendra įsigijimo savikainos ir pridėtinės vertės mokesčio suma, mokėtinų sumų sąskaitoje (12VAS metodinės rekomendacijos).

Jau žinoma, kad turtą galima apskaityti ne tik įsigijimo, bet ir pasigaminimo savikaina.

4 paveikslas

Ilgalaikio materialaus turto pasigaminimo savikaina

Šaltinis: sudaryta autorės remiantis 12-ojo verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialus turtas“

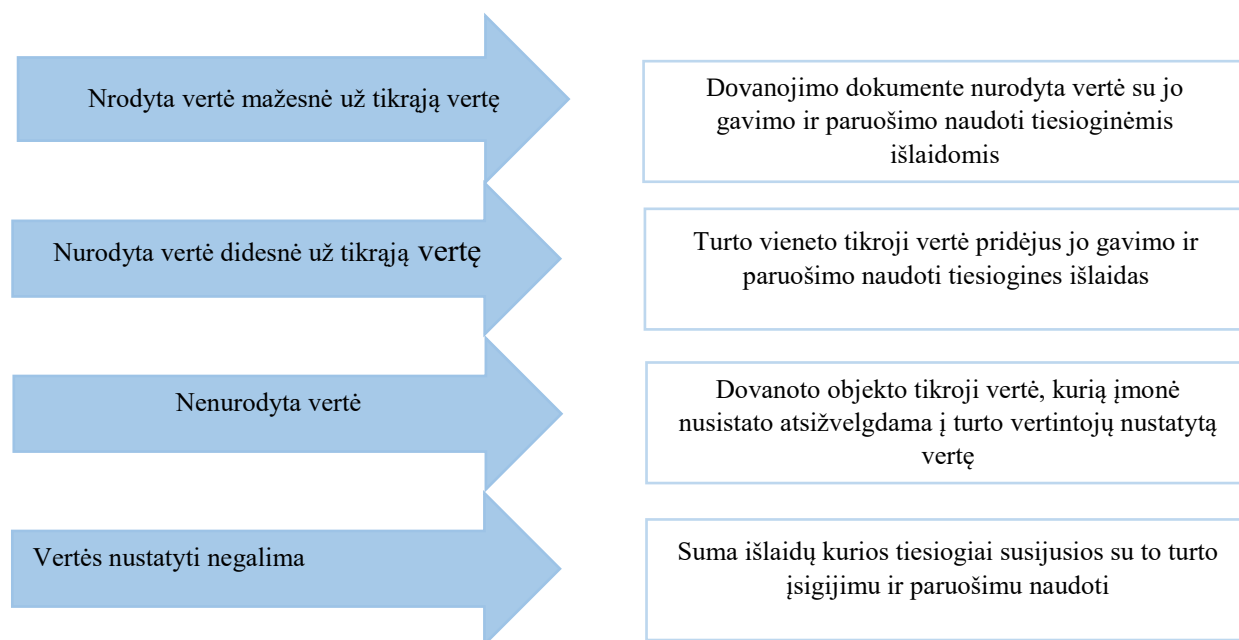
Pasigamino materialiojo turto savikaina (paveikslas 4) apskaičiuojama prie tiesioginių medžiagų (žaliavos, kurios yra reikalingos pagaminti kažkokį gaminį) išlaidų pridedant tiesiogines darbo išlaidas, tai darbininkų kurie prisideda prie gaminimo darbo užmokesčiai, socialinio draudimo mokesčiai, kitas tiesiogines išlaidas tokios išlaidos, kurios priskiriamos gaminamam turto objektui, pavyzdžiui, pirktos kažkokių kitų meistrų paslaugos, elektros energijos išlaidos, naudotų įrenginių nusidėvėjimas ir netiesioginių išlaidų dalį, tai tokios išlaidos, kurių negalima priskirti prie gaminamo ilgalaikio materialiojo turto, nes jos susidaro gaminant kelis objektus. Tai pavyzdžiui gali būti, pagalbinės medžiagos, netiesioginis darbo užmokestis ir nuo jo apskaičiuotas socialinio draudimo mokesčiai. Turtas gali būti gaminamas ne tik pardavimui, bet ir savo reikmėms, o atsiradusios papildomos medžiagos ar darbo jėgos sąnaudos –

pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio pardavimo, bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis (12 VAS metodinės rekomendacijos).

Dažnai gali pasitaikyti ir toks atvejis kai kažkoks ilgalaikis materialus turtas yra dovanojamas, tai yra perduodamas kitam žmogui be jokio atlygio. Pavyzdžiui kažkokia įmonė gavo įrangą dovanų, nereikėjo už ją mokėti. Taigi, kaip dovanoto turto savikaina registruojama apskaitoje (5 paveikslas). Pirmiausia, dovanojamo turto vertė yra nurodyta dovanojimo sutartyje, ar kitokiame dokumente.

5 paveikslas

Dovanoto turto įsigijimo savikainos registravimas apskaitoje

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis 12 VAS

Ši vertė negali būti didesnė už tikrąją vertę, ir su šio turto gavimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos. Dovanojimo dokumente nurodyta vertė gali būti mažesnė už tikrąją vertę, didesnė ir iš vis nenurodyta. Pirmuoju atveju, kai nurodyta vertė mažesnė už tikrąją vertę, tuomet, šio turto vieneto įsigijimo savikaina bus dovanojimo dokumente nurodyta vertė su jo gavimo ir paruošimo naudoti tiesioginėmis išlaidomis. Antruoju atveju, kai vertė didesnė už tikrąją, įsigijimo savikaina bus turto vieneto tikroji vertė pridėjus jo gavimo ir paruošimo naudoti tiesiogines išlaidas. Paskutiniuoju atveju, kai ilgalaikio materialiojo turto vertė dovanojimo dokumente nenurodyta, šio turto įsigijimo savikaina laikoma dovanoto objekto tikroji vertė, kuri nustatoma atsižvelgiant į turto vertintojų nustatytą vertę. Jei šios vertės nustatyti negalima, tokiu atveju, įsigijimo savikaina registruojama suma lygi išlaidų, kurios buvo patirtos tiesiogiai su turto paruošimu ir įsigijimu. Perduodant turtą įsigijimo savikaina yra ta suma, kuri yra nurodyta perdavimo akte, jei

suma nenurodyta, tuomet ją nustato pati įmonė, atsižvelgdama į turto tikrąją vertę (12 VAS metodinės rekomendacijos).

Pavyzdžiui, įmonė „A“ iš įmonės „B“ neatlygintinai gavo gamybos įrangą. Dovanojimo sutartyje buvo nurodyta 10000€ įrangos vertė, nors tikroji vertė- 12000€. Taip pat, įmonė „A“, įmonei „B“ turi sumokėti 2500€. Registravimas apskaitoje parodytas lentelėje (2 lentelė) (12 VAS metodinės rekomendacijos).

2 lentelė

Pavyzdžio registravimas apskaitoje

Įmonė „A“ gavusi įrangą apskaitoje registruoja:	
Debetuojamos ruošiamos naudoti mašinos ir įranga	Kredituojamos kitos pajamos- 10000eurų
Po atliktų įrangos remonto ir montavimo darbų, įmonė „A“ registruoja:	
Debetuojamos ruošiamos naudoti mašinos ir įranga	Kredituojamos kitos mokėtinos sumos 2500 eurų
Perdavusi įrangą naudoti įmonė „A“ apskaitoje registruoja:	
Debetuojama mašinų ir įrangos įsigijimo savikaina	Kredituojamos ruošiamos naudoti mainais į įrangą- 12500eurų

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis 12-asis verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ metodinėmis rekomendacijomis

Kalbant apie tikrąją vertę, kuri buvo dažnai minima šiame skyriuje, yra nustatoma remiantis rinkos rodikliais. Turto ir įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma remiantis rinkoje sudaromais sandoriais arba rinkos informacija (32-ojo verslo apskaitos standarto „tikrosios vertės nustatymas“ metodinės rekomendacijos). Rudžionienė ir Lukošūnaitė teigia, kad Lietuvos įmonės ilgalaikio materialiojo turto vertinimui tikrąją vertę renkasi dažniau nei kitose valstybėse esančios įmonės. Lietuvoje tikrąją vertę apskaityti renkasi nuo 18 iki 24 procentų įmonių, o kitose šalyse nuo 1 iki 11 procentų (Rudžionienė ir Lukošūnaitė, 2020).

Dar vienas būdas gauti ilgalaikį materialųjį turtą, tai mainai. Ši savikaina labai panaši į dovanoto turto savikainą. Mainų sutartyje nurodyta vertė pridėjus su mainais susijusias ir paruošimui naudoti tiesiogines išlaidas. Tačiau, tokiu atveju kai vertė nenurodyta mainų sutartyje, turtas įvertinamas tikrąją verte. Kartais kai nustatyti tikrosios vertės neįmanoma, registruojamas už jo perduoto turto tikrąją verte. Jei perduoto turto tikrosios vertės nustatyti negalima, tuomet mainais gauto turto savikaina yra laikoma už jį perduoto turto balansinė vertė. Kartais gali būti,

kad perduoto turto tikroji vertė yra didesnė už jo balansinę vertę, arba mažesnė. Tokiu atveju, skirtumas tarp tikrosios vertės ir balansinė vertės yra mainų pelnas, arba nuostoliai. Priklausomai nuo situacijos (12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“ metodinės rekomendacijos).

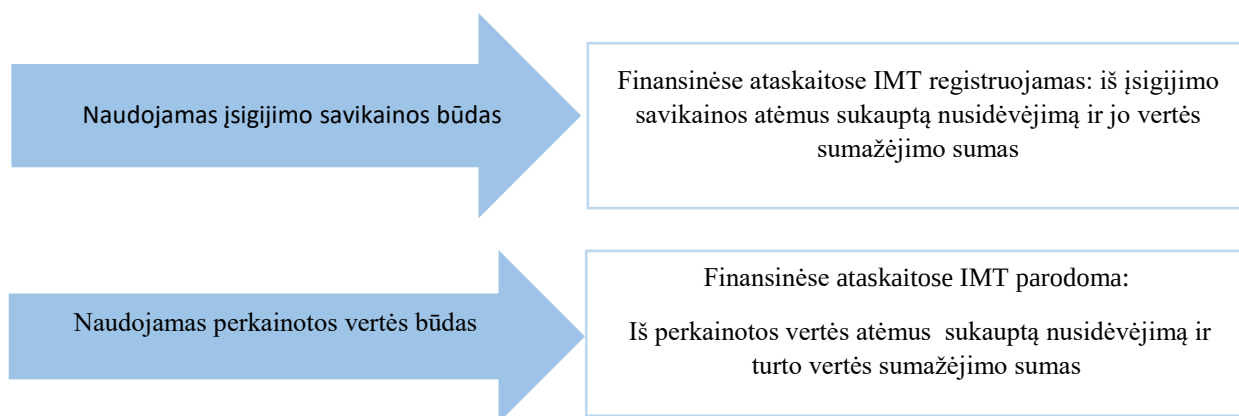
Taigi, apibendrinant, turtą galima ne tik įsigyti perkant, ar pasigaminti, tačiau ir gauti dovanų, bei išsimainyti. Į turto įsigijimo savikaina įeina ne tik pirkimo kaina, tačiau ir visos išlaidos kurios susijusios su turto parengimu veikti ir naudoti, padarytos iki turto naudojimo pradžios.

2.2 Apskaitos būdai

Svarbu suprasti kaip ilgalaikis materialus turtas gali būti apskaitomas apskaitoje. Ilgalaikis materialus turtas, tai yra žemė, pastatai ir statiniai, mašinos ir įranga, transporto priemonės, kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai, sumokėti avansai ir vykdomi materialiojo turto statybos darbai, išskyrus investicinį turtą, jį įsigijus ar pasigaminus registruojami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o vėliau gali būti apskaitomi įsigijimo savikaina arba perkainota verte (6 paveikslas). Svarbu tai, kad kiekvienai ilgalaikio materialiojo turto grupei gali būti taikomas skirtingas apskaitos būdas (12VAS).

6 paveikslas

Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainos ir perkainotos vertės būdų apskaitymas finansinėse ataskaitose

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis 12 VAS

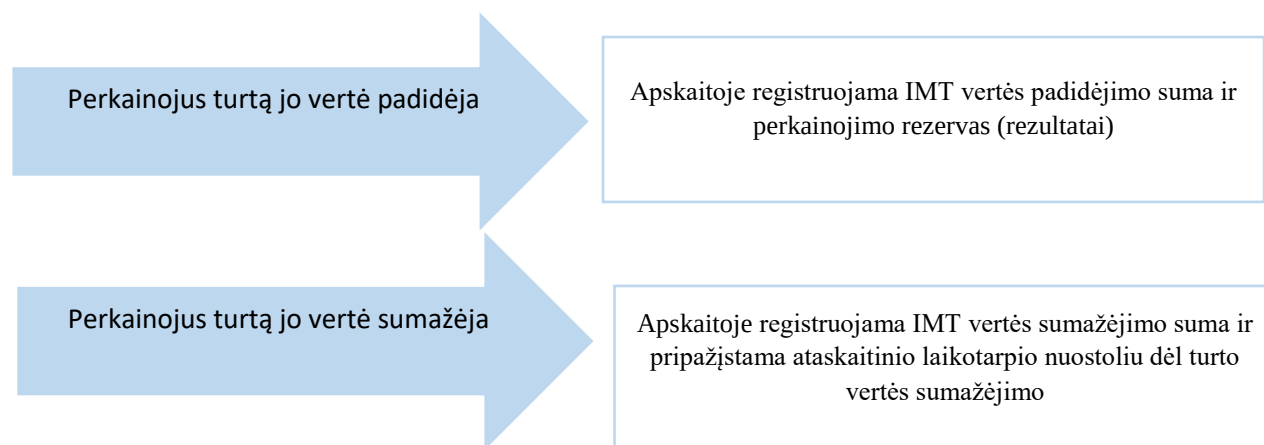
Jei įmonė nusprendžia turtą apskaitoje registruoti įsigijimo savikaina, tuomet, finansinėse ataskaitose ilgalaikis materialus turtas bus registruojamas įsigijimo savikainos ir sukaupto nusidėvėjimo, bei jo vertės sumažėjimo sumos skirtumas (12VAS). Ilgalaikio materialiojo turto

vertės sumažėjimas gaunamas tokiu atveju, kai turto balansinė vertė didesnė už sumą kurią galima gauti naudojant ar parduodant turtą. Ši suma registruojama į bendrųjų ir administracinių sąnaudų sąskaitą, taip pat, turi būti patikslinama ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma ateityje (6 paveikslas) (12 VAS metodinės rekomendacijos).

Jei įmonė nusprendžia turtą apskaitoje registruoti perkainotos vertės metodu, tuomet, ilgalaikis materialus turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, o vėliau, perkainojamas ir apskaitoje registruojamas perkainota verte, o finansinėse ataskaitose ilgalaikis materialus turtas parodomas iš perkainotos vertės atėmus sukaupytą nusidėvėjimą ir turto vertės pokyčio sumas (6 paveikslas). Svarbu tai, kad perkainojus vieną turtą, reikia tai padaryti visai šio turto grupei. Perkainojamas paprastai atliekamas ne rečiau kaip kas penkerius metus, tačiau, kai ilgalaikio materialiojo turto vertė tikroji vertė kinta, tokiu atveju, šį turtą reikia perkainoti dažniau nei kas penkerius metus. Reguliarus perkainojimas reikalingas tam, kad turto balansinė vertė nesiskirtų nuo jo tikrosios vertės, o tikroji vertė nustatoma atsižvelgiant į rinkos kainas, ar pasinaudojant nepriklausomų turto vertintojų pagalba. Kaip ir įsigijimo savikainos būdu apskaitomo turto, taip ir perkainojimo vertės būdu apskaitomo turto turi būti patikslinama ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma ateityje. (12 VAS metodinės rekomendacijos). Perkainojus turtą jo vertė gali padidėti, arba sumažėti (7 paveikslas).

7 paveikslas

Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis 12 VAS

Pirmu atveju, kai turto vertė padidėja, šis padidėjimas registruojamas atskirai nuo įsigijimo savikainos. Perkainojimo rezervas didina įstatinį kapitalą. Perkainojimo rezervas mažinamas, kai perkainotas turtas nudėvimas, parduodamas, nurašomas dėl kažkokių kitų priežasčių, arba registruojamas vėlesnis turto vertės sumažėjimas (12 VAS metodinės rekomendacijos).

Antru atveju, kai turto vertė perkainojus šį turtą sumažėja (7 paveikslas), o anksčiau nebuvo padidinta dėl perkainojimo, tokiu atveju, registruojamas ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas dėl turto vertės ir pripažįstami ataskaitinio laikotarpio nuostoliai dėl turto vertės sumažėjimo, kurie yra lygūs balansinės vertės ir tikrosios vertės skirtumui (12 VAS metodinės rekomendacijos).

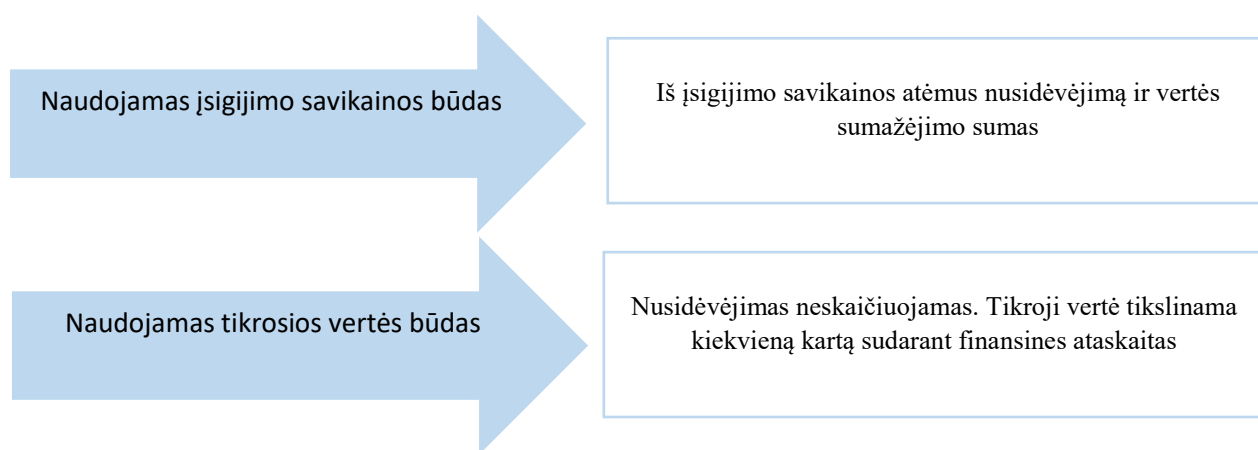
Perkainojus turtą likusi nepanaudota perkainojimo rezervo dalis, sumažėjus turto vertei, tokiu atveju, registruojamas turto vertės sumažėjimo suma ir mažinamas perkainojimo rezervas (rezultatai). Jei perkainojimo rezervo suma mažesnė už turto vertės sumažėjimo sumą, tuomet, skirtumas pripažįstamas nuostoliu, dėl turto vertės sumažėjimo (12 VAS metodinės rekomendacijos).

Jei pirmą kartą perkainojus turtą jo vertė buvo sumažėjusi, o antrą kartą padidėjo, tuomet, registruojama turto vertės padidėjimo suma, o sąnaudos sumažinamos suma, kuri anksčiau buvo pripažinta sąnaudomis, o likusi suma registruojama kaip perkainojimo rezervas (12 VAS).

Kalbant apie investicinį turtą, šis turtas įsigijus ar pasigaminus registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o vėliau gali būti apskaitomas įsigijimo savikaina, arba tikrąja verte (8 paveikslas). Labai mažos įmonės gali taikyti tik įsigijimo savikainos būdą (12VAS).

8 paveikslas

Investicinio turto apskaitos būdai

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis 12 VAS

Taikant įsigijimo savikainos būdą, turi būti skaičiuojamas turto nusidėvėjimas, naudojant tiesiogiai proporcingą metodą. Finansinėse ataskaitose investicinis turtas registruojamas iš įsigijimo savikainos atėmus sukaupą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo sumas. Registruojamos sąnaudos dėl turto vertės sumažėjimo (12VAS metodinės rekomendacijos).

Taikant tikrosios vertės metodą nereikia skaičiuoti nusidėvėjimo, tačiau kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas tikroji vertė yra tikslinama, o pasikeitusios sumos registruojamos pelnu, arba nuostoliu. Patirtos išlaidos, tai yra remonto darbai apskaitomi į sąnaudų sąskaitą (12VAS).

Taigi, apibendrinant galima teigti, kad visas ilgalaikis materialus turtas, išskyrus investicinį turtą, jį įsigijus ar pasigaminus registruojami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o vėliau gali būti apskaitomi įsigijimo savikaina arba perkainota verte. Jei įmonė nusprendžia taikyti įsigijimo savikainos būdą, tokiu atveju, finansinėse ataskaitose ilgalaikis materialus turtas registruojamas iš įsigijimo savikainos atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir jo vertės sumažėjimo sumas. Jei įmonė nusprendžia taikyti perkainotos vertės būdą, tuomet, finansinėse ataskaitose ilgalaikis materialus turtas registruojamas iš perkainotos vertės atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir turto vertės sumažėjimo sumas. Įsigijus investicinį turtą jis registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o vėliau gali būti apskaitomas įsigijimo savikainos būdu, arba tikrosios vertės būdu.

2.3 Ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimo apskaita ir nusidėvėjimo metodai

Kaip jau buvo minėta ilgalaikis materialus turtas dažnai sudaro didžiausią dalį viso turimo turto ir kuria ekonominę naudą įmonei.. Turtas turi naudingo tarnavimo laiką, kuris yra ribotas, šiuo laikotarpiu turtas gali teikti naudos (12VAS). Tačiau, turtas neilgaamžis, naudojant jis dėvisi. Šis procesas vadinamas nusidėvėjimu. Kas yra ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimas tiksliausiai paaiškina 12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“ metodinės rekomendacijos, teigiantis, kad „Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas- sistemingas turto nudėvimosios vertės paskirstymas per jo naudingo tarnavimo laiką“. Turto nusidėvėjimą plačiai analizavo užsienio autoriai, vienas iš tokių yra Jackson, kuris nagrinėjo skirtingus nusidėvėjimo metodus, kokią įtaką daro vadovų kapitalo investavimo sprendimams, turto pardavimo kainoms ir daugelį kitų susijusių klausimų su turto nusidėvėjimo sritimi (Jackson, 2010). Sukurti įstatymai Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas, 12 VAS , ar nusidėvėjimo normatyvai padeda lengviau suprasti kada reikia skaičiuoti turtui nusidėvėjimą, kokiais būdais tai daroma.

Taigi, pirmiausia svarbu suprasti kokiam turtui skaičiuojamas nusidėvėjimas, kokiam ne. Kalbant būtent apie ilgalaikio materialiojo turto grupę, tai ši turto grupė pagal naudojimo laiką skirstoma į riboto ir neriboto. Tačiau, nusidėvėjimas skaičiuojamas tik riboto naudojimo laiko turtui (12VAS). Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas nusako apribojimus taikomus nusidėvėjimui. Tai pavyzdžiui, žemės nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Nes aiškiai suprantama, kad žemės naudojimo laikas nėra ribotas, todėl ji priskirta neriboto naudojimo turto laiko grupei. Taip pat nusidėvėjimas neskaičiuojamas bibliotekų fondų ir į kultūros vertybių registrą įtraukto

ilgalaikiam turtui, išskyrus pastatų įtrauktą į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, rekonstravimo nusidėvėjimą. Taip pat, nusidėvėjimas neskaičiuojamas finansiniam ilgalaikiam turtui, nenaudojamam, esančiam atsargose ar užkonservuotam ilgalaikiam turtui. Svarbu tai, kad jei ilgalaikio materialaus turto paruošimas naudoti, jo nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti tik kito mėnesio pirmą dieną. Tai pavyzdžiui, jei įrangą įmonė nusipirko spalio 5, pradėjo naudoti, lapkričio 19, tai jos nusidėvėjimas bus pradėtas skaičiuoti gruodžio 1 dieną. Nurašyto, perleisto, priskirto investiciniam turtui, ar tiesiog perdavus turtą, kai jo vertė perkeliama į gaminio turto, teikiamų paslaugų savikainą nusidėvėjimas nebus skaičiuojamas nuo kito mėnesio pirmos dienos (12VAS). Kalbant apie pelno mokestį, svarbu tai, kad skaičiuojant pelno mokestį turtui taikomas 15 proc. tarifas (24 VAS).

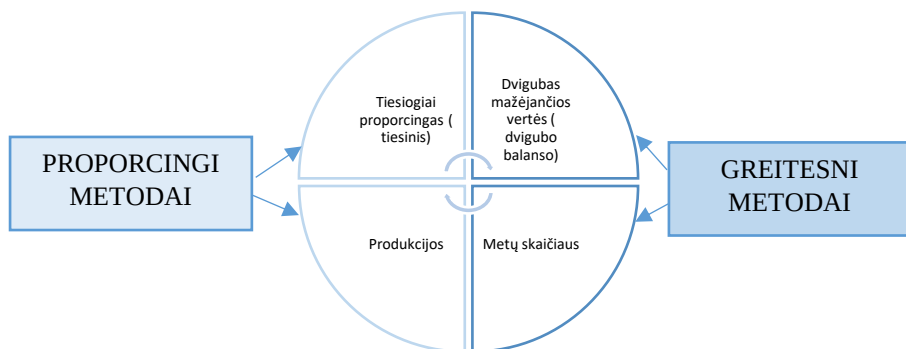
Yra keletas metodų nusidėvėjimui apskaičiuoti (9paveikslas). Nusidėvėjimas gali būti skaičiuojamas proporcingais metodais, arba greitesniais nusidėvėjimo metodais. Prie proporcingo ilgalaikio materialiojo turto metodo priskiriami tiesiogiai proporcingas (tiesinis) metodas ir produkcijos metodas. Prie greitesnių ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo metodų priskiriami dvigubai mažėjančios vertės metodas ir metų skaičiaus metodas. Skaičiuojant proporcingais metodais, nusidėvimoji vertė į veiklos sąnaudas arba gaminamos produkcijos, teikiamų paslaugų savikainą perkeliama tolygiai per jo naudingo tarnavimo laikotarpį arba atsižvelgiant į pagamintų gaminių skaičių. Naudojant kitos grupės nusidėvėjimą, nusidėvimoji suma pirmaisiais metais apskaičiuojama didžiausia, o vėliau vis mažėja (Subačienė 2015 ir kt.)

Pirmiausia, vienas labiausiai naudojamų ir žinomiausias tiesiogiai proporcingas arba kitaip vadinamas tiesinis nusidėvėjimo metodas. Šis metodas taikomas, manant, kad ilgalaikis materialus turtas teiks tokią pačią naudą visą naudojimo laiką ir bus naudojamas tolygiai (12VAS). Tiesiogiai proporcingo metodo nusidėvėjimas apskaičiuojamas pagal formulę:

$$\frac{V1 - V2}{T}$$

9 paveikslas

Nusidėvėjimo metodai

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis 12VAS.

Taikant tiesinį metodą, metinė nusidėvėjimo arba amortizacijos suma apskaičiuojama kaip ilgalaikio turto įsigijimo kainos ir to turto likvidacinės vertės skirtumo bei nusidėvėjimo arba amortizacijos laiko (metais) santykis (12VAS). Norint apskaičiuoti nusidėvėjimą procentais- nusidėvėjimo normą taikoma tokia formulė:

$$\frac{\text{Metinė nusidėvėjimo suma}}{\text{įsigijimo vertė}} \times 100$$

Antrasis metodas, kuris priskiriamas proporcingų metodų grupei yra produkcijos. Šis metodas taikomas, manant, kad skaičiavimas turi būti susijęs su darbų apimtimi, kurią numatoma atlikti šiuo ilgalaikiu turtu. Kiekvienais metais nusidėvėjimo suma gali būti skirtinga, priklausomai pavyzdžiui nuo darbų apimties. Kuo labiau naudojamas ilgalaikis materialus turtas, tuo jo nusidėvėjimo suma bus didesnė. Tačiau, šis metodas taikomas tik tokiam turtui, kurį galima išmatuoti natūriniais matais. Produkcijos metodui skaičiuoti taikoma tokia formulė:

$$N = \frac{(V_1 - V_2) \times P}{P_{\max}},$$

Proporcingumo metodu nusidėvėjimas apskaičiuojamas įsigijimo savikainos ir likvidacinės vertės skirtumą padauginant iš per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos padalinus iš maksimalaus ilgalaikio turto objektu pagamintos produkcijos (12VAS).

Kalbant apie greitesnių nusidėvėjimų metodų grupę, tai metų skaičiaus ir dvigubai mažėjančios vertės metodai. Šie metodai labai panašūs. Vadinami progresiniais nusidėvėjimo skaičiavimo metodais, todėl kad pirmaisiais metais į sąnaudas, ar savikainą nurašomos didesnis nusidėvėjimas nei kitais metais. Šių metodų nerekomenduojama taikyti, išskyrus atvejus kai reikia parodyti tikrąją informaciją apie įmonę (12VAS). Metų skaičiaus nusidėvėjimo metodas skaičiuojamas pagal formulę:

$$N = \frac{(V_1 - V_2) \times (T - i + 1) \times 2}{T \times (T + 1)}$$

Metų skaičiaus metodu nusidėvėjimas skaičiuojamas santykis įsigijimo savikainos ir likvidacinės vertės skirtumo padauginto iš naudingo tarnavimo laiko atėmus metus, kurių nusidėvėjimas skaičiuojamas ir pridėjus vieną padaugintą iš 2 ir naudingo tarnavimo laiko padauginto iš naudingo tarnavimo laiko pridėjus vieną (12 VAS).

Kito progresinio nusidėvėjimo metodo- dvigubai mažėjančios vertės metodo arba kitaip vadinamo dvigubo balanso nusidėvėjimas apskaičiuojamas naudojant tokią formulę:

$$N = L \times n$$

$$n = \frac{100 \text{ procentų}}{T} \times 2$$

taikant šią formulę pirmųjų metų nusidėvėjimas apskaičiuojamas likutinę vertę padauginus iš nusidėvėjimo procentų (nusidėvėjimo koeficiento) (Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas). Nusidėvėjimo procentai (koeficientas) skaičiuojami naudojant antrąją formulę, tai yra 100 procentų padalinus iš naudingo tarnavimo laiko metais ir padauginus iš 2 (12VAS). Visais kitais metais, išskyrus paskutinius metus nusidėvėjimas skaičiuojamas likutinę vertę (mokestinio laikotarpio pradžioje) padauginus iš nusidėvėjimo koeficiento. Paskutiniais metais yra nudėvimas skirtumas tarp ilgalaikio turto likutinės vertės mokestinio laikotarpio pradžioje ir vieneto likvidacinės vertės (Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas).

12 VAS teigimu, įmonės gali pasirinkti tokį nusidėvėjimo metodą kuris tiksliausiai leistų atspindėti nusidėvėjimą, o pelno įstatymas teigia kitaip. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvai nurodyti 1 priedelyje, kuriame kiekvienai ilgalaikio materialiojo turto grupei yra priskiriamas nusidėvėjimo metodas. Ilgalaikis turtas yra registruojamas atitinkamo turto registre, priskiriamas tam tikrai grupei atsižvelgiant į to turto naudojimo paskirtį. Vienetas pats nusistato nusidėvėjimo laikotarpį, ne trumpesnę negu nustatyta pelno įstatymo priedelyje ir likvidacinę vertę, kuri sudaro 10 procentų įsigijimo kainos. Dominuoja tiesinis metodas ir tiesinis arba dvigubo balanso metodas. Pavyzdžiui, mašinoms ir įrengimams pagal LR pelno mokesčio įstatymą yra taikomas tiesinis arba dvigubo balanso metodas, o gyvenamiesiems namams tiesinis metodas (LR pelno mokesčio įstatymas).

Aptarus visus nusidėvėjimo metodus, svarbu tai, kad skirtingo metodo pasirinkimas gali pakeisti įmonės situaciją. Pavyzdžiui, pasirinktas netinkamas nusidėvėjimo metodas gali turėti įtakos įmonės pelnui. Stungrienė ir Christauskas (2013) atliko tyrimą, kuriame tyrė nusidėvėjimo metodo pasirinkimo įtaką įmonės pelnui. Buvo taikomas 20 metų laikotarpiui skirtingas nusidėvėjimo metodas, nepriklausomai nuo transporto priemonės rūšies. Buvo taikomi anksčiau paminėti schemoje metodai, tai yra tiesiogiai proporcingas, produkcijos metodas, metų skaičiaus ir dvigubai mažėjančios vertės metodai. Tyrimas parodė, kad pirmaisiais metodo taikymo metais didžiausias pelnas buvo pasiektas naudojant produkcijos metodą, o mažiausią- taikant mažėjančios vertės metodą. O apskaičiavus turto nusidėvėjimą, naudojant visus metodus, tyrimas parodė, kad mažiausia nusidėvėjimo suma bus taikant produkcijos metodą, o didžiausia- taikant mažėjančios vertės metodą (Stungrienė ir Christauskas, 2013). Taigi, šiuo tyrimu autoriai norėjo parodyti, kad įmonės turi labai atsakingai naudojantis literatūroje suteiktomis žiniomis ir skirtingų atvejų susijusių su įmonės nusidėvėjimu pateikimu ir išsirinkti, pritaikyti savo įmonei, bei naudoti patį tinkamiausią nusidėvėjimo metodą, kuris padėtų pasiekti kiek įmanoma geresnių rezultatų.

Taigi, apibendrinant galima teigti, kad turtas yra neilgaamžis, naudojant jis dėvėsi. Ilgalaikis materialus turtas, pagal naudojimo laiką gali būti skirstomas į ribotą ir neribotą. Nusidėvėjimas

skaičiuojamas tik riboto naudojimo laiko turtui. Nusidėvėjimo metodai skirstomi į dvi grupes- proporcingi arba greitieji. Prie proporcingų metodų priskiriamas tiesiogiai proporcingas (tiesinis) metodas ir produkcijos. Prie greitesniųjų metodų priskiriami metų skaičiaus ir dvigubai mažėjančios vertės metodas.

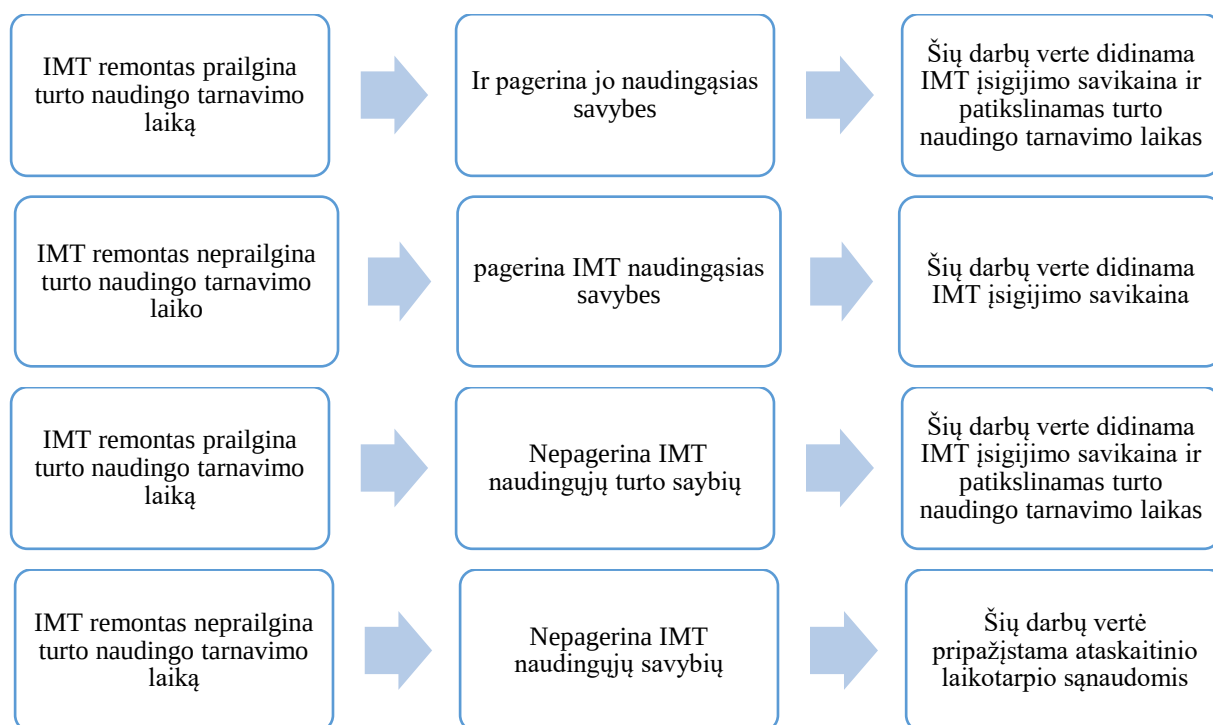
2.4 Ilgalaikio materialaus turto remonto ir eksploatavimo apskaita

Aptarus ilgalaikio materialaus turto įsigijimo ir nusidėvėjimo apskaitą, galima aiškintis remonto ir rekonstravimo apskaitą. Visiems puikiai suprantama, kad naudojant ilgą laiką kažkokį daiktą jis pradeda gesti, sutrinka kai kurios jo vykdomos funkcijos. Pavyzdžiui, paprastas pavyzdys kasdieniniame gyvenime: naudojame 2 metus automobilis, ir staiga jis sugenda. Tuomet sugedusį automobilį nugabename į automobilių servisą, ten suprantantys darbuotojai šią sritį pataiso mūsų automobilį. Tačiau, šios paslaugos kainuoja. Žinoma, seną automobilį galima pakeisti nauju, tačiau naujo kaina labai didelė. Tuomet, mes verčiau renkamės remontą ir rekonstrukciją, nei naujo turto įsigijimą, taip stengdamiesi sutaupyti. Taigi, apskaitoje materialiam turtui- pastatams, įrangai, mašinoms taip pat yra reikalingas remontas. Naudojamas turtas sunaudoja nemažą pinigų sumą naudojantis juo, todėl turto naudojimas turi įtakos ir įmonės pelningumui. Bėgant laikui blogėjančiam turtui reikia remonto, nenorint mokėti didelių sumų, dažniausiai stengiamasi pratęsti turto eksploatavimo laiką atliekant remontą ir techninę priežiūrą (Madusanka, Rajini ir Konara, 2016). Įmonei priimant svarbų ir sunkų sprendimą, ar rinktis remontą, ar turto keitimą Madusanka, Rajini, ir Konara siūlo atsižvelgti į šiuos veiksnius: Pirmiausia, seno turto remonto išlaidų iš anksto nustatyti negalima. Jeigu nuspręsimė remontuoti, neaišku kokią sumą tam išleisime ir ar tai bus naudinga, o gal net daugiau nei pats turtas vertas. Taip pat, remonto išlaidos yra visam laikui prarasti pinigai. Turtas, gali pasenti, dažnai atsiranda naujų, pigesnių alternatyvų (Hout, 2016, cituota Madusanka ir kt., 2016), kurios yra galbūt pigesnės, ekonomiškesnės, patogesnės, ar veikia geriau. Renkantis ar remontuoti, ar pirkti naują turtą svarbu atsižvelgti į turto saugą, gal atliktus remontą bus nesaugu naudoti šį turtą (Hastains 2010; cituota Madusanka ir kt., 2016). Taigi, čia tik keletas, svarbiausių veiksnių į kuriuos atsižvelgiama. Svarbiausia yra laikytis saugumo ir apgalvoti, gal naujo turto įsigijimas bus naudingesnis, įmonei, darbuotojams ir įmonės pelnui, negu seno remontas. Arba kartais investavimas į naują turtą daugiau pinigų, negu būtų išleista remontui gali atnešti didesnės naudos nei mes galvojame. Ilgalaikio materialaus turto rekonstravimo ir remonto darbai gali prailginti turto naudingo tarnavimo laiką, pagerinti jo naudingąsias savybes, padidinti turto našumą, pajėgumą, sumažinti anksčiau įvertintas išlaidas, arba atvirkščiai. Todėl rekonstravimo ir remonto darbai apskaitoje registruojami atsižvelgiant į jų suteiktą rezultatą (12VAS).

Pelno mokesčio įstatymo teigimu, „jei atliekamas vieneto naudojamo ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas arba remontas, kuris prailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, šio remonto arba rekonstravimo vertė yra didinama remonto arba rekonstruoto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo kaina“, visais kitais atvejais ilgalaikio materialiojo turto patirtos remonto išlaidos priskiriamos remonto sąnaudoms (Pelno mokesčio įstatymas).

10 paveikslas

Turto remontas

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis 12VAS

Paveikslas (paveikslas 10) parodo kaip didinamos sąnaudos ir savikaina priklausomai nuo to, ar remontas ir rekonstrukcija pagerina turto naudingąsias savybes, ar ne, ar prailgina turto naudingo tarnavimo laiką, ar ne. Pavyzdžiui, paimkime tokį pavyzdį: ilgalaikio materialaus turto remontas ir rekonstrukcija pagerina turto naudingąsias savybes ir prailgina turto naudingo tarnavimo laiką, tuomet šių darbų vertė didinama turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas turto naudingo tarnavimo laikas. Taip pat, patikslinama nauja būsimų laikotarpių metinė nusidėvėjimo suma, ji pradedama skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos (12VAS metodinės rekomendacijos), pagal šią formulę:

$$\frac{V1(n) - V2 - SN}{T(n) - T(f)}$$

Santykis iš įsigijimo savikainos po remonto ir rekonstravimo atėmus likvidacinę vertę ir sukauptą turto nusidėvėjimą, pailginto turto naudingo tarnavimo laiko skirtumo su laikotarpiu, kurį turtas jau buvo naudotas įmonėje. Patikslintas nusidėvėjimas į sąnaudas, ar savikainą bus įtraukiamos kaip ilgalaikio turto nusidėvėjimo dalis (12VAS).

Antru atveju, kai remontas ar rekonstravimas pagerina turto naudingąsias savybes, tačiau nepailgina turto naudingo tarnavimo laiko- pagal schema matoma, kad šių darbų verte didinama turto įsigijimo savikaina, taip pat, patikslinama metinė būsimų laikotarpių nusidėvėjimo suma nekeičiant naudingo tarnavimo laiko. Taip pat, naudojama formulė (12VAS).

Trečiuoju atveju, kai remontas ir rekonstrukcija nepagerina turto naudingųjų savybių, tačiau pailgina turto naudingo tarnavimo laiką, šių darbų verte padidinama turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas turto naudingo tarnavimo laikas (12VAS).

Ir ketvirtuoju atveju, kai remontas ir rekonstravimas nei pagerina turto naudingąsias savybes, nei pailgina turto naudingo tarnavimo laiką, šių darbų vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis, kadangi remonto ir rekonstrukcijos darbai ne padidina, o tik išlaiko turto teikiamą naudą (12VAS). Kai kuriais atvejais, norint užtikrinti saugų ir patikimą turto remontą, turtas turi būti remontuojamas nustatytais periodais, tokias išlaidos pripažįstamos turtu. Panaudotos lėšos nurašomos į sąnaudas ar kito gaminamo turto savikainą, periodiškai lygiomis dalimis per laikotarpį iki kito numatomo to turto remonto. Kartais, reikia keisti tik turto kažkokią dalį, dėl to, kad naudingo tarnavimo laikas yra trumpesnis, nei viso turto. Tuomet, jei tos dalies įsigijimo savikaina yra ne mažesnė už įmonės nustatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo, ar pasigaminimo savikainą tokiu atveju, šią turto dalį galima registruoti kai atskirą turtą ir nudėvėti per trumpesnį nei turto, kuriam jos priklauso naudingo tarnavimo laiką. O išlaidos kurios patiriamos keičiant šią dalį, registruojamos kaip naujo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo išlaidos, o pakeistas turtas, tiksliau dalys- nurašomos (12VAS metodinės rekomendacijos). Taip daroma jei įmanoma nustatyti dalies įsigijimo savikainą, tačiau jei ne, tuomet, registruojamas kaip vienas ilgalaikio materialiojo turto objektas, o išlaidos patirtos keičiant šią dalį- sąnaudos. Jei remontas vykdomas įvykus avarijai, ar kitai situacijai, kuomet išlaidas kompensuoja draudimas, remonto išlaidos sumažinamos kompensacijos suma, jei kompensacija yra didesnė, nei išlaidos- pripažįstama sąnaudomis (12 VAS).

„Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, per kurį jos buvo patirtos, pardavimo, bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms, jei pagal įmonės apskaitos politiką jos nepriskiriamos gaminamos produkcijos savikainai“ (12 VAS). Priskiriamos būtent bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms, nes jų paskirtis yra tikėtinos būsimosios ekonominės naudos naudojant turtą gavimas. Apskaitoje debetuojamos

remonto ir eksploatacijos sąnaudos, kredituojamos kitos mokėtinos sumos, sąskaitos bankuose, kasa ir žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės (12 VAS metodinės rekomendacijos).

Jeigu eksploataavimo išlaidos yra patiriamos gaminant produkciją jos priskiriamos gaminamos produkcijos savikainai. Pavyzdžiui, kuro, tepalų, padangų, plovimo medžiagų ir panašios išlaidos. Apskaitoje debetuojamos netiesioginės gamybos išlaidos, arba nebaigta gamyba. Kredituojamos kitos mokėtinos sumos, sąskaitos bankuose, kasa ir žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės (12VAS metodinės rekomendacijos).

Taigi, apibendrinat ilgalaikio materialiojo turto remontą, rekonstrukciją ir eksploataavimą, galima teigti, kad eksploataavimas tai yra visos išlaidos kurios reikalingos palaikyti ilgalaikio materialiojo turto veikimą. Sprendžiant ar turtui yra reikalingas remontas, reikia apmąstyti ir įvertinti daug kriterijų. Kartais, remonto neužteka, o turtui reikalinga rekonstrukcija, kuri yra sudėtingesnis procesas. Atliktas remontas gali prailginti turto naudingo tarnavimo laiką, pagerinti jo naudingąsias savybes, arba priešingai.

2.5 Ilgalaikio materialaus turto nurašymo apskaita

Ilgalaikiam materialiam turtui reikalingas nurašymas, kai jis parduodamas, iškeičiamas į kitą turtą, padovanojamas, prarandamas dėl stichinių nelaimių, gaisrų, vagysčių, ar likviduojamas, nes nesitikima jokios ekonominės naudos ateityje jį naudojant (12VAS). Svarbu tai, kad kai turtą nurašome, jo apskaitoje taip pat nelieka. Tai reiškia, kad sąskaitų, kurios susijusios su šiuo turtu, likučiai nurašius turtą lieka lygūs nuliui (Bikienė, Pučkienė ,2012). Turi būti nurašoma turto įsigijimo savikaina ir sukauptas nusidėvėjimas. Apskaitoje registruojama: turto balansinė (likutinė) vertė, su turto nurašymu susijusios išlaidos, perleidimo kaina ir turto netekimo rezultatas- pelnas arba nuostoliai (12VAS metodinės rekomendacijos).

Gali būti kad nurašomas turtas nėra visiškai nusidėvėjęs, tokiu atveju, nenudėvėta vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo. Išmontavus turtą gautos dalys ir medžiagos apskaitoje apskaitomos grynąja galimo realizavimo verte atsargų sąskaitoje ir taip pat, mažinamas patirtas nuostolis dėl turto nurašymo (12VAS).

Dar vienas ilgalaikio materialiojo turto nurašymo būdas- perleidimas (lentelė 3).Perleidimas apskaitoje registruojamas nurašant turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, visas to turto vertės pokyčių sumas ir sukaupą to turto nusidėvėjimo sumą (12VAS). Turto pardavimo arba kitokio perleidimo nuosavybėn kaina – visos pajamos, uždirbtos pardavus arba kitaip perleidus nuosavybėn turtą, atėmus sumokėtus mokesčius (rinkliavas), išskyrus Pridėtinės vertės mokesčių, susijusių su šio turto pardavimu arba kitokiu perleidimu nuosavybėn (pelno mokesčio įstatymas). (12VAS). Jei perleidimo metu turtas perleidžiamas už balansinę vertę- balanso suma nesikeis,

pasikeis tik turto struktūra. Jei turtas perleidžiamas brangiau nei balansinė vertė- perleidimu bus uždirbtas pelnas, o priešingu atveju, jei pigiau negu balansinė vertė- bus patiriamas nuostolis (12VAS).

3 lentelė

Ilgalaikio materialiojo turto perleidimo atvejai

<i>Perleidimo atvejai</i>	<i>Perleidimo rezultatas</i>
Už balansinę vertę	Balanso suma nesikeis, pasikeičia tik turto struktūra
Brangiau negu balansinė vertė	Uždirbamas pelnas
Pigiau negu balansinė vertė	Patiriamas nuostolis

Šaltinis: Danutė Bendikienė, 2019, p 114

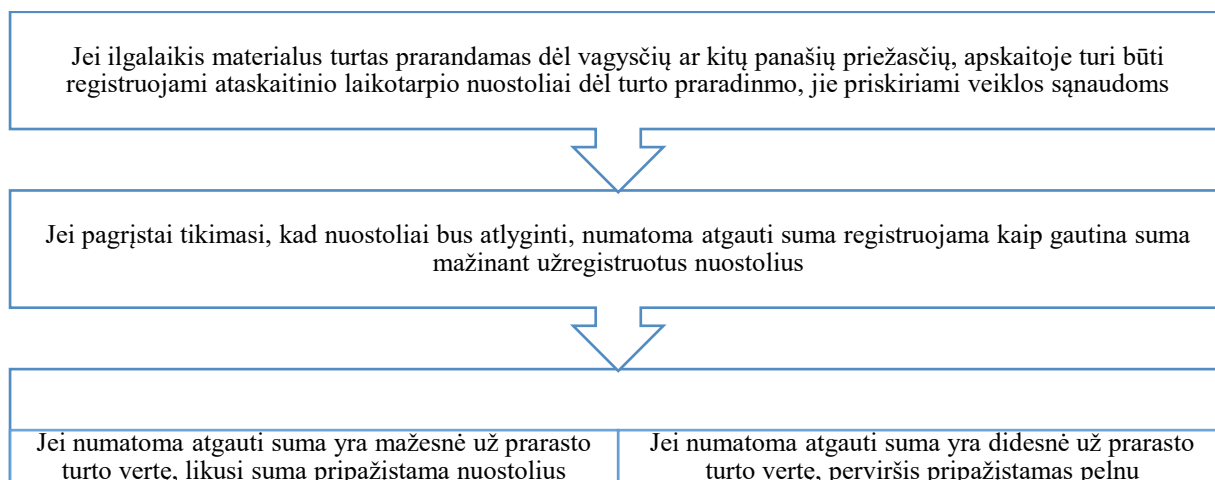
Pavyzdžiui, Kompiuteris parduotas už balansinę vertę. Sąskaitų likučiai: kompiuteris- 1200eur, kompiuterio nusidėvėjimas- 1000eurų. Tokiu atveju, kompiuterio balansinė vertė pardavimo dieną: $1200 - 1000 = 200$ eurų. Parduodama už likutinę vertę įmonė neuždirbo pelno ir nepatyrė nuostolių, nes skirtumas tarp pajamų (perleidimo kainos) ir likutinės vertės yra $200 - 200 = 0$. Tuomet, nurašoma kompiuterio įsigijimo savikaina, sukauptas nusidėvėjimas ir šių sąskaitų likučiai tampa lygūs nuliui (Danutė Bendikienė „Finansinė apskaita“, 2019m.).

Dar vienas ilgalaikio materialiojo turto nurašymo būdas- ilgalaikio materialiojo turto praradimas. Turta prarasti galima dėl vagystės, ar dėl kitų priežasčių. Jei nėra galimybės nuostolių kompensuoti patirtų tokiu atveju, tuomet, jie pripažįstami ataskaitinio laikotarpio nuostoliais dėl turto praradimo. Priešingu atveju, kai tikimasi, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma. Jei numatoma atgauti suma didesnė už prarasto turto vertę- perviršis pripažįstamas pelnu, o jei numatoma atgauti suma mažesnė- likusi suma pripažįstama nuostoliu (12VAS) (11 paveikslas).

Pvz: Pavogtas įmonės lengvasis automobilis, kurio įsigijimo savikaina 60000€, sukauptas nusidėvėjimas 40000€. Prarastas automobilis nurašomas ir apskaitoje registruojamas likutinės vertės dydžio nuostolis: debetuojama transporto priemonių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas 40000€ suma, taip pat, debetuojamos kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos 20000€ suma ir kredituojama transporto priemonių įsigijimo savikaina 60000€ suma (12VAS metodinės rekomendacijos).

11 paveikslas

Ilgalaikio materialaus turto praradimo sąlygos

Šaltinis: R. Subačienė 2015 ir kt., p 103

Pasitaiko atveju, kai turtas prarandamas dėl stichinių nelaimių, ar kitų gamtos reiškinių. Tokiu atveju, jei patirti nuostoliai dėl stichinių nelaimių būdingi tai vietai, patirti nuostoliai priskiriami bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms. Jei turtas prarandamas dėl stichinių nelaimių, vietoje kurioje stichinės nelaimės nėra būdingos, tuomet nuostoliai dėl turto praradimo pripažįstami bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis, jei jie nekompensuojami (12VAS).

Taigi, apibendrinant galima teigti, kad kai turtas tampa netinkamas, ar nereikalingas naudoti jis yra nurašomas. Nurašymas įvyksta kai jis parduodamas, iškeičiamas į kitą turtą, padovanojamas, prarandamas dėl stichinių nelaimių, gaisrų, vagysčių, ar likviduojamas, nes nesitikima jokios ekonominės naudos ateityje jį naudojant. Apskaitoje, sąskaitų likučiai susiję su šiuo turtu lieka lygūs 0.

3. „AVIŽA“ ŪKIO ILGALAIKIO MATERIALAUS TURTO ANALIZĖ

3.1 Tyrimo metodologija

Išnagrinėjus ilgalaikio materialiojo turto teorinę dalį galima atlikti praktinę ilgalaikio materialiojo turto analizę. Šiame skyriuje bus nagrinėjamas konkretus ūkis „Aviža“. Įsigilinama į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo, nusidėvėjimo, remonto, eksploatavimo ir nurašymo apskaitą. Nagrinėjant realiai įvykusias operacijas ir įvykius šio ūkio apskaitoje.

Tyrimo tikslas yra išanalizuoti ilgalaikio materialiojo turto apskaitą ūkyje „Aviža“.

Tyrimas bus atliekamas tokiais etapais:

1. Bus tiriama „Aviža“ ūkio ilgalaikio materialaus turto finansiniai rodikliai, sudėtis ir struktūra. Finansinių rodiklių analizei naudojami pelningumo, likvidumo, mokumo, finansinio svorto ir turto panaudojimo efektyvumo finansiniai rodikliai (4 lentelė). Naudojama vertikalioji analizė padeda palyginti rodiklius, kurie gali nusakyti realią įmonės situaciją bėgant metams. Analizuojant „Aviža“ ūkio ilgalaikio materialiojo turto sudėtį ir struktūrą atliekama vidinių „Aviža“ ūkio dokumentų analizė. Remiantis „Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejetainio įrašo būdą rekomendacijomis“ analizuojama ūkio „Aviža“ apskaitos vykdymo metodika. Šis dokumentas padeda lengviau suprasti koks turtas yra įtraukiamas į ilgalaikio materialiojo turto grupę. Nagrinėjant „Aviža“ ūkio turto sudėtį naudojamas grafinis skirtingų turto grupių vaizdavimas. Analizuojami, nagrinėjami ir apibendrinami vidiniai ūkio duomenys- balansas ir pardavimų suvestinė. Lyginami kelių metų duomenys, pavyzdžiui, ilgalaikio materialiojo turto lyginamasis svoris viso turto sudėtyje ir pokytis, kurie padeda pamatyti geriau ūkio situaciją kintant metams. Naudojama horizontalioji finansinė analizė, kuri padeda palyginti kelių metų finansinius duomenis. Leidžia pamatyti kaip pasikeitė ilgalaikio materialiojo turto sudėtis kintant metams.
2. Nagrinėjama ūkio „Aviža“ įsigijimo apskaita. Analizuojami verslo apskaitos standartai ir metodinės rekomendacijos. Vykdoma įmonės vidinių dokumentų analizė, kuri leidžia pamatyti kaip registruojamos įsigijimo operacijos ūkyje. Standartų ir įmonės vidinių duomenų turima informacija analizuojama ir apibendrinama. E-Geba buhalterijos vartotojo vadovas padeda suprasti kaip veikia apskaita, kaip registruojamos ūkio operacijos realiai;

4 lentelė

Finansinių rodiklių skaičiavimo formulės ir reikšmė

	<i>Rodiklis</i>	<i>Formulė</i>	<i>Reikšmė</i>
Pelningumo rodikliai	<i>Bendrasis pelningumas</i>	$\frac{\text{bendrasis pelnas}}{\text{pardavimo pajamos}}$	Parodo įmonės sugebėjimą uždirbti pajamas iš pagrindinės veiklos
	<i>Grynasis pelningumas</i>	$\frac{\text{grynasis pelnas}}{\text{pardavimo pajamos}}$	Parodo ūkio efektyvumą
	<i>Turto pelningumas</i>	$\frac{\text{grynasis pelnas}}{\text{vidutinis turtas}}$	Parodo turto naudojimo efektyvumą
Likvidumo rodikliai	<i>Absoliutus likvidumo pinigais rodiklis</i>	$\frac{\text{pinigai ir pinigų ekvivalentai}}{\text{trumpalaikiai įsipareigojimai}}$	Parodo ar įmonė gali padengti įsipareigojimus, ar įmonė turi turto kuris paverstas pinigais padengtų įsipareigojimus
	<i>Einamojo likvidumo rodiklis</i>	$\frac{\text{trumpalaikis turtas}}{\text{trumpalaikiai įsipareigojimai}}$	
	<i>Kritinio likvidumo rodiklis</i>	$\frac{\text{trumpalaikis turtas} - \text{atsargos}}{\text{trumpalaikiai įsipareigojimai}}$	
Mokumo rodikliai	<i>Bendrasis skolų rodiklis</i>	$\frac{\text{įsipareigojimai}}{\text{turtas}}$	
	<i>Apyvartinis kapitalas</i>	Trumpalaikis turtas- trumpalaikiai įsipareigojimai	
Finansinio sverto rodikliai	Įsiskolinimo koeficientas	$\frac{\text{įsipareigojimai}}{\text{turtas}}$	Parodo, kokia dalis įmonės turto yra įsigyta skolintomis lėšomis
Turto panaudojimo efektyvumo	Ilgalaikio turto apyvartumas	$\frac{\text{pardavimo pajamos}}{\text{ilgalaikis turtas}}$	Parodo turto valdymo efektyvumą

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis Linkute (2017), Savickas (2019) ir Vertybinių popierių birža NASDAQ QMX (2010)

3. Nagrinėjama ūkio „Aviža“ nusidėvėjimo apskaita. Analizuojama kaip nusidėvėjimas registruojamas šiame ūkyje, remiantis „Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijomis“ . Dokumentų analizė padeda pamatyti likvidacines vertes, kiekvieno mėnesio nusidėvėjimo sumas. Taip pat, kokioms grupėms skaičiuojamas nusidėvėjimas šiame ūkyje. Standartų ir įmonės vidinių dokumentų informacija analizuojama ir apibendrinama. E-Geba buhalterijos vartotojo vadovas padeda suprasti kaip veikia apskaita, kaip registruojamos ūkio operacijos realiai;
4. Nagrinėjama ūkio „Aviža“ remonto ir eksploatavimo apskaita. Analizuojama 12 verslo apskaitos standartas, kuris padeda suprasti kokios išlaidos yra priskiriamos prie eksploatacinių išlaidų. Atliekama dokumentų analizė, nagrinėjami ūkio vidiniai duomenys, pirkimų suvestinė, kuri padeda pamatyti kokių išlaidų ir kiek buvo išleista per metus. Atliekamas standartų ir įmonės vidinių dokumentų informacijos analizavimas ir apibendrinimas. E-Geba buhalterijos vartotojo vadovas padeda suprasti kaip veikia apskaita, kaip registruojamos ūkio operacijos realiai;
5. Nagrinėjama ūkio „Aviža“ nurašymo apskaita. Remiantis 12 verslo apskaitos standartu analizuojama kada turtas yra nurašomas iš apskaitos. Nagrinėjama vidinių duomenų informacija, kuri lyginama su standartais ir apibendrinama. E-Geba buhalterijos vartotojo vadovas padeda suprasti kaip veikia apskaita, kaip registruojamos ūkio operacijos realiai;

Taigi, apibendrinant galima teigti, kad trečiame skyriuje bus atliekama ilgalaikio materialiojo analizė remiantis realiu „Aviža“ ūkio pavyzdžiu. Analizuojant šį turtą bus naudojama dokumentų analizė, finansinių rodiklių analizė ir vertiklioji ir horizontalioji analizė.

3.2 „Aviža“ ūkio ilgalaikio materialaus turto finansinių rodiklių, sudėties ir struktūros analizė

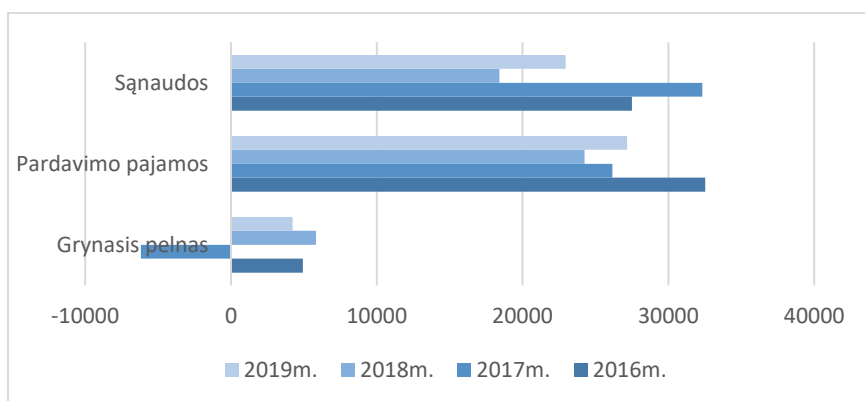
Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos, organizacijos viena iš veiklų yra tvarkyti ūkininkų apskaitą. Šiame skyriuje bus nagrinėjama vieno iš šios įmonės kliento apskaita, tai yra bus įsigilinama į „Aviža“ ūkio ilgalaikio materialaus turto, įsigijimą, nusidėvėjimą, remontą, eksploatavimą ir turto nurašymus kurie įvyko šio ūkio apskaitoje, ypač daug dėmesio skiriant 2019 metams.

Pirmiausia, prieš pradedant skaičiuoti „Aviža“ ūkio likvidumo, pelningumo ir kitus finansinius rodiklius ir juos analizuoti, reikėtų apžvelgti finansines ataskaitas. 1-ojo VAS teigimu, vienas iš svarbiausių įmonės veiklos rezultatų įvertinimų rodiklis yra pelnas (12 paveikslas).

Pagrindiniai pelno apskaičiavimo rodikliai yra pajamos ir sąnaudos, taigi ir šie rodikliai labai svarbūs. Grynasis pelnas apskaičiuojamas iš visų per ataskaitinį laikotarpį uždirbtų pajamų atėmus per tą patį laikotarpį patirtas sąnaudas. Jei atėmus gaunasi teigiamas rezultatas, tai yra pelnas, o jei gaunamas minusas, tai reiškia, kad patirtos sąnaudos viršija uždirbtas pajamas- įmonė patiria nuostolius (IVAS). Nagrinėjant šio ūkio pelną nuo 2016-2019 metų laikotarpiu, matome, kad didžiausią pelną ūkis uždirbo 2018 metais, o 2017 metais buvo patirtas nuostolis, tai reiškia, kad sąnaudoms sunaudota daugiau nei gauta pajamų. Tačiau, po įvykusios nuostolio 2018 ir 2019 metais vėl pastebimas grynojo pelno augimas.

12 paveikslas

Grynojo pelno palyginimas 2016-2019 metais

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais ūkio „Aviža“ duomenimis (pelno(nuostolių) ataskaita).

A. S. Martišius (2008) ir M. Martišius (2008), kaip cituoja Mackevičius (2010) ir Valkauskas (2010), teigia, kad „Šiuolaikinėmis ir konkurencingo verslo sąlygomis labai svarbu turėti kuo daugiau išsamios informacijos apie finansinę įmonės būklę bei veiklos rezultatus, kad galima būtų objektyviai įvertinti dabartinę įmonės vietą rinkoje ir jos konkurencines galimybes ateityje“ (Mackevičius ir Valkauskas, 2010, p. 214). Todėl yra reikalinga įmonės rodiklių finansinė analizė (5 lentelė).

Sadausko teigimu, „norint įvertinti įmonės veiklos efektyvumą įvairiais aspektais, reikia apskaičiuoti pelningumo rodiklius“ (Sadauskas, 2017, p.33). Nagrinėjant pelningumo rodiklius nuo 2016 iki 2019 metų, matome, kad bendrasis pelningumas, kuris parodo įmonės sugebėjimą uždirbti pajamas iš pagrindinės veiklos pats mažiausias procentas buvo 2017 metais, o didžiausias 2019 metais. Grynasis pelningumas, parodo, ūkio efektyvumą. Įvykęs didelis rodiklių kritimas 2017 metais reiškia, kad ūkio sąnaudų kontrolė nėra gera. 2017 metasi įvykusių pelningumo

rodiklių smukimą galėjo įtakoti tai, kad buvo patirta daug nuostolių. Išleisti pinigai sėklai ir trąšoms, tačiau užauginta kultūra nebuvo parduoda. Turto pelningumas vidutiniško procento, tai yra 5% nepasiekia, tačiau rodiklis nėra blogas, įmonės turtas yra naudojamas gana efektyviai.

Nagrinėjant mokumo ir likvidumo rodiklius, šie rodikliai parodo ar įmonė gali padengti įsipareigojimus, ar įmonė turi turto kuris paverstas pinigais padengtų įsipareigojimus (Linkutė, 2017). Mackevičius, Poškaitė ir Villis, kaip Linkutė (2017) teigia, kad „mokumas- tai įmonės sugebėjimas padengti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus turimomis mokėjimo priemonėmis“ (Linkutė, 2017, p 24). Mackevičius, Giriūnas ir Valkauskas, kaip cituoja Linkutė (2017), teigia, kad „Likvidumas- vertybinių popierių ir materialiojo turto pavertimo grynaisiais pinigais galimybė“ (Linkutė, 2017, p 24).

Absoliutaus likvidumo rodiklio mažėjimas rodo, kad sugebėjimas trumpalaikius įsipareigojimus esant reikalui skubiai padengti mažėja. Einamojo likvidumo rodiklis pasiekia vidutinį 1,2- 2 karto, o svarbiausia nėra mažesnis už 1, tokiu atveju ūkis geba įvykdyti trumpalaikius įsipareigojimus, panaudojus trumpalaikį turtą. Kritinio likvidumo rodiklis mažėja, lyginant 2016 metus ir 2019 metus skiriasi daugiau nei dviem kartais. Taigi, ūkio likvidumo rodikliai parodo, kad ūkio įsipareigojimai didėja, o galimybė padengti juos mažėja. Skaičiuojant ūkio mokumo rodiklius, bendrasis skolų rodiklis parodo kokia dalis svetimų lėšų yra panaudojama įmonės turtui sudaryti. Matome, kad bendrasis skolų rodiklis auga lyginant 2016- 2019 metus. Kuo didesnis šis rodiklis, tuo mažesnis saugumo lygis. Jei rodiklis mažiau nei 0,3 jis laikomas labai geru, blogu- jei daugiau nei 1 (Linkutė, 2017). Šiuo atveju bendrasis skolų rodiklis yra visai geras, tačiau metam einant didėja. J. Mackevičius, D. Poškaitė, L. Vilys, teigia, kaip cituoja Linkutė (2017), teigia, kad „ apyvartinis kapitalas- tai trumpalaikis turtas, likęs įmonės žinioje sumokėjus per vienerius metus visus trumpalaikius įsipareigojimus (Linkutė (2017, p 25).

Įsiskolinimo koeficientas parodo, kokia dalis įmonės turto yra įsigyta skolintomis lėšomis. Didėjantis įsiskolinimo koeficiento rodiklis rodo, kad saugumo lygis nuo 2016 metų mažėja. Normaliu įsiskolinimu laikomas jei rodiklis sudaro nuo 0,4 iki 0,6, tačiau šiame ūkyje gana viršijamas rodiklis parodo, kad ūkio veikla finansuojama skolintomis lėšomis, todėl ir finansinė rizika didesnė (Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX, 2010).

Ilgalaikio turto apyvartumo rodiklis nusako, jog įmonės ilgalaikio turto valdymo efektyvumas auga, nes kuo rodiklis didesnis, tuo reikia mažiau investicijų į ilgalaikį turtą uždirbti didesnes pardavimo pajamas (Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX, 2010).

5 lentelė

Finansinių rodiklių palyginimas

	Rodiklis	2016m.	2017m.	2018m.	2019m.
Pelningumo rodikliai	<i>Bendrasis pelningumas</i>	17,37%	4,84%	12,32%	38,38%
	<i>Grynasis pelningumas</i>	15,16%	(23,58%)	24,08%	15,5%
	<i>Turto pelningumas</i>	3,71%	(4,07%)	4,47%	3,57%
Likvidumo rodikliai	<i>Absoliutus likvidumo pinigais rodiklis</i>	0,90	0,62	0,59	0,44
	<i>Einamojo likvidumo rodiklis</i>	1,49	1,18	1,61	1,21
	<i>Kritinio likvidumo rodiklis</i>	0,90	0,62	0,59	0,44
Mokumo rodikliai	<i>Bendrasis skolų rodiklis</i>	0,49	0,51	0,56	0,62
	<i>Apyvartinis kapitalas</i>	11567	3485	9417	3828
Finansinio sverto rodikliai	<i>Įsiskolinimo koeficientas</i>	0,71	0,75	0,79	0,85
Turto panaudojimo efektyvumo	<i>Ilgalaikio turto apyvartumas</i>	0,26	0,25	0,25	0,30

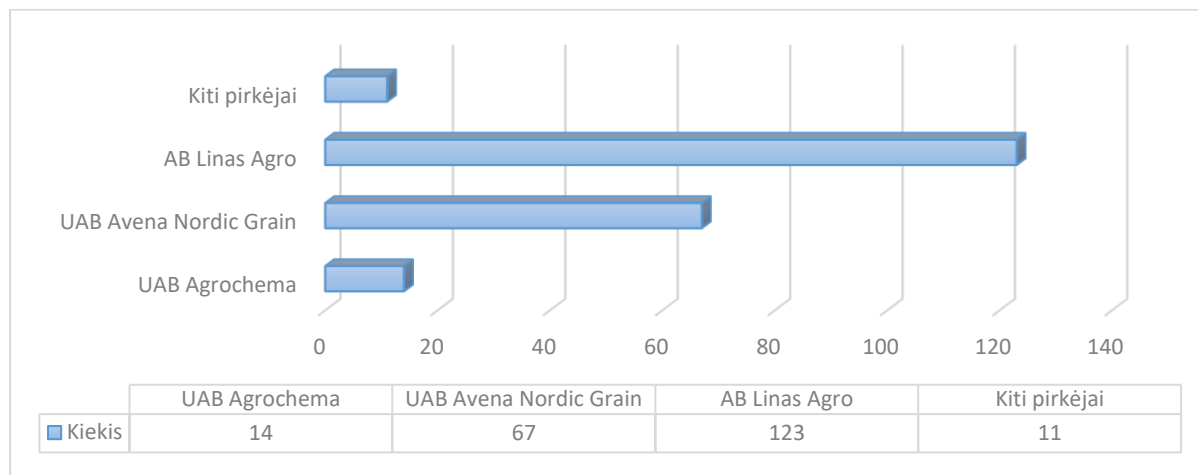
Šaltinis: sudaryta autorės remiantis vidiniais „Aviža“ ūkio duomenimis (rodikliai suapvalinti šimtųjų tikslumu).

Viena iš svarbiausių įmonės veiklai dalių yra ilgalaikis materialus turtas, kurio dėka yra vykdoma gamyba, gaunama ekonominė nauda ir uždirbamos pajamos. Kaip žinoma, ne visas turtas ūkyje yra įtraukiamas į ilgalaikio materialaus turto grupę. Šiame darbe nagrinėto „Aviža“ ūkio turtas įtraukiamas tada, kai atitinka šiuos kriterijus: turi būti skirtas ūkio prekėms gaminti, paslaugoms teikti, nuomoti ar administraciniams tikslams, taip pat naudojamas ilgiau nei vienerius metus ir kurio įsigijimo ar pasigaminimo savikaina turi būti ne mažesnė nei 100eurų (, Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijas). Nagrinėjamo „Aviža“ ūkio įregistravimo data 1998 birželio 17 diena. Tai nedidelis, mišrus žemės ūkis, todėl samdomų darbuotojų nėra. Pagrindinė ūkio veikla iš kurios gaunamos pajamos yra

grūdinių (išskyrus ryžius), ankštinių ir aliejingų sėklų augalų auginimas ir augalinės kultūros pardavimas įmonėms (13 paveikslas). Daugiausiai tonų grūdų buvo parduota įmonei AB Linas agro, o mažiausias kiekis UAB Agrochema ir kitiems pirkėjams.

13 paveikslas

Augalininkystės pardavimai 2019m.

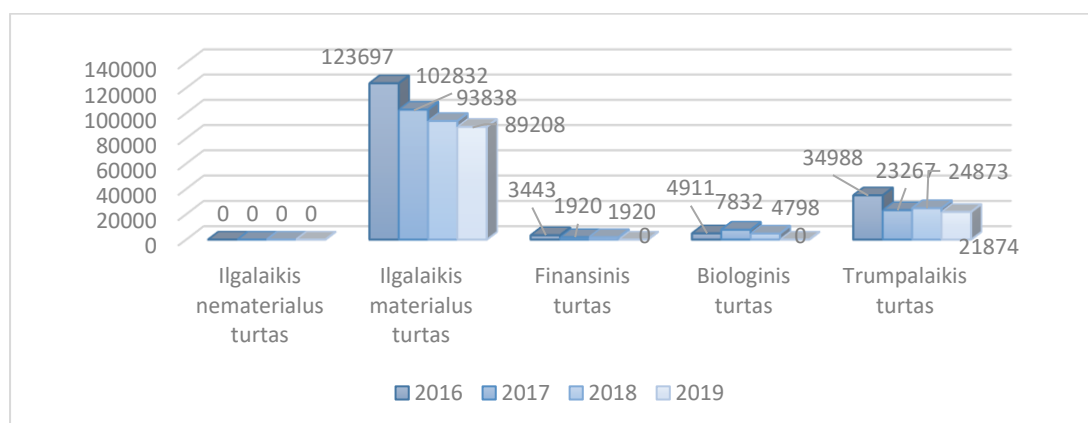
Šaltinis: sudaryta autorės remiantis „Aviža“ ūkio duomenimis (pardavimų suvestinė) (kiekis pateikiamas tonomis)

„Aviža“ ūkio pagrindinė veikla lemia, tai, kad šis ūkis turi daugiausiai ilgalaikio materialaus turto. Tačiau, prieš nagrinėjant ūkio ilgalaikį materialųjį turtą svarbu įsitikinti ar apskaita įmonėje yra vedama teisingai, ar nėra klaidų finansinėse ataskaitose, tuomet galima pradėti analizuoti IMT turtą šiame ūkyje. Auditai ūkininkams nėra atliekami, tačiau esant reikalui, ūkis, gali samdyti įmonę atliekančią auditą. Kalbant apie pačią LŽŪKT yra atliekami mokestiniai patikrinimai. Įmonėje ūkių finansines ataskaitas atrankos būdu tikrina vidaus audito darbuotojai.

Remiantis „Aviža“ finansinėmis ataskaitomis ūkio turtą sudaro ilgalaikis nematerialus, ilgalaikis materialus, finansinis, kitas ilgalaikis turtas ir trumpalaikis turtas. Palyginus, išaiškėja kad šiame ūkyje ilgalaikio turto 2019m. yra beveik 4 kartus daugiau nei trumpalaikio, todėl, kad įmonė turtą naudoja ilgiau nei 12 mėnesių. Daugiausiai „Aviža“ yra ilgalaikio materialaus turto, mažiausiai finansinio turto, o ilgalaikio nematerialaus turto iš viso nėra (14 paveikslas). Viso turto, išskyrus biologinio sumos mažėja.

14 paveikslas

„Aviža“ ūkio turto grupių palyginimas 2016-2019m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis vidiniais „Aviža“ ūkio duomenimis (balansais)

Palyginus 2018 ir 2019 metų ilgalaikio materialaus turto balanso duomenis, taip norint geriau suprasti kokie pakitimai ilgalaikiame materialiaame turte įvyko 2019 metais (6 lentelė). Matome, kad ilgalaikis materialusis turtas yra suskirstytas į 7 grupes. Tačiau, 2018m. ir 2019 m. ūkyje nebuvo vykdomi jokie ilgalaikio materialaus turto statybos darbai ir nebuvo kito materialaus turto. Didžiausią IMT dalį sudaro žemė ir mašinos bei įrenginiai, tokie duomenys yra logiški, nes tai yra pagrindiniai įrankiai žemės veiklai vykdyti ir gauti pajamas. Jeigu lygintume visą IMT apskritai galime matyti kad 2019 metais jo sumažėjo 14279 eurai. Sumažėjo pastatų ir statinių, mašinų ir įrenginių, bei transporto priemonių tokį pokytį galėjo lemti nusidėvėjimai. Žemės grupėje jokių pokyčių neįvyko, tai rodo kad žemės nei piršta, nei parduota nebuvo, o nusidėvėjimas žemei neskaičiuojamas.

Taigi, iš paveikslėlio matome kad paskaičiavus bendrą turtą jis sumažėjo, tai daugiausiai lėmė nusidėvėjimai.

6 lentelė

Ilgalaikio materialaus turto 2018-2019m. palyginimas

IMT	Turto vertė		Lyginamasis svoris		Pokytis
	2018m.	2019m.	2018m.	2019m.	
Žemė	31128	31128	33,17%	34,89%	1,72%
Miškas	0	0	0%	0%	0%
Pastatai ir statiniai	8136	7463	8,67%	8,37%	-0,3%

Mašinos ir įrenginiai	53630	50172	57,15%	56,24%	-0,91%
Transporto priemonės	943	444	1%	0,50%	-0,5%
Kitas materialus turtas	0	0	0%	0%	0%
Nebaigta statyba	0	0	0%	0%	0%

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis vidiniais „Aviža“ ūkio duomenimis (balansu)

Apibendrinant, galima teikti, kad uždirbtas didžiausias pelnas ūkyje buvo 2018 metais, o 2017 metais buvo patirtas nuostolis. Tačiau, po patirto 2018 metais nuostolio, 2019 metais pastebimas grynojo pelno augimas. 2017 metais ūkio patirti tam tikri, minėti sunkumai labiausiai atsiliepė įmonės pelningumo rodikliams. Ūkio likvidumo rodikliai parodo, kad ūkio įsipareigojimai didėja, o galimybė padengti juos mažėja. Šis ūkis nėra didelis, todėl labai didelių pokyčių ilgalaikiame materialiajame turte keičiantis metams neįvyko. Pagrindinė veikla iš kurios gaunamos pajamos yra augalininkystė. Ūkio turtą sudaro ilgalaikis nematerialus, ilgalaikis materialus, finansinis, kitas ilgalaikis turtas ir trumpalaikis turtas. Ilgalaikio turto 2019 metais užfiksuota daugiau nei trumpalaikio. Daugiausiai ūkis turi materialaus turto, o mažiausiai finansinio.

3.3 Įsigijimo savikainos apskaita

Organizacijoje ilgalaikis materialus turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, o balanse rodomas likutine verte – tai yra iš įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus nusidėvėjimo sumą. Žemė ir miškas apskaitomi įsigijimo savikaina, o vėliau apskaitoma įsigijimo verte. Indeksuojama tokiu atveju, jeigu labai pakito rinkos kaina.

Įsigyjant ilgalaikį turtą su PVM, suma yra įtraukiama į PVM atskaitą. Jeigu mokestiniu laikotarpiu (pusmetis, ar mėnuo) gaunasi PVM permoka, VMI pagal prašymą ją grąžina. Negrąžinamas pridėtinės vertės mokestis priskiriamas bendrosioms ūkio sąnaudoms.

Įsigijimo metu naudojami tokie dokumentai:

1. Pirkimo- pardavimo sutartis, kurioje nurodyti pagrindiniai duomenys apie pirkėją ir pardavėją. Taip pat, nurodomi pagrindinė informacija apie perkamą daiktą, pavyzdžiui jei tai žemė, nurodoma adresas, paskirtis, bendras žemės sklypo plotas, indeksuota žemės sklypo vertė, matavimų tipas ir t.t. Dokumente nurodoma kaina, pardavėjo patvirtinimai ir garantijos.

2. PVM sąskaita faktūra, kurioje pateikiama informacija apie kažkokios prekės ar paslaugos gavėją, bei tiekėją. Pirkto prekės, ar paslaugos pavadinimas, vienetai, kaina, nuolaidos, jei taikomos ir suma, nurodyta data iki kada apmokėti. Prie sumos pridedamas PVM 21% mokestis. Taip pat, parašai.

3. Perdavimo- priėmimo aktas

4. Ilgalaikio materialiojo turto įvedimo į eksploataciją aktas, kuriame pateikiama paskirti komisijos nariai, ilgalaikio turto pavadinimas, grupė, kortelė, įvesties į eksploataciją data, turto įsigijimo vertė, numatoma likvidacinė vertė, bei parašai. Šis dokumentas sukuriamas kai įsigytas turtas yra įtraukiamas į naudojimą.

Tačiau, jei ūkininkas perka turtą iš subjekto kuris nėra PVM mokėtojas, tuomet rašoma sąskaita faktūra. Įsigijimo operacijos ūkininko apskaitoje registravimas parodytas 7 lentelėje.

7 lentelė

Įsigijimo operacijų registravimas ūkio apskaitoje

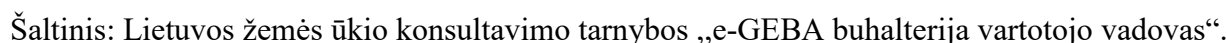
<i>Debetuojamos sąskaitos</i>	<i>Kredituojamos sąskaitos</i>
IMT sąskaitose registruojamas ilgalaikio materialaus turto likutis	registruojamas skolų tiekėjams, skolų kredito įstaigoms, sumokėtų avansų už IMT, pinigų, skolų kredito įstaigoms, ar lizingo sąskaitose
<i>Jei turtas įsigijamas mainais už kitą turtą, o mainų sandoris nuostolingas</i>	
Atiduoto turto sukauptas nusidėvėjimas 132-135 IMT nusidėvėjimo sąskaitoje	Atiduoto turto įsigijimo savikaina IMT sąskaitoje
Patirtas nuostolis IT perleidimo nuostolių sąskaitoje	
<i>Jei turtas įsigijamas mainais už kitą turtą, o mainų sandoris pelningas</i>	
Atiduoto turto sukauptas nusidėvėjimas 132-136 sąskaitose	Atiduoto turto įsigijimo savikaina IMT sąskaitose
	Gautas pelnas IT perleidimo pelno sąskaitoje

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais ūkio duomenimis ir 12VAS

Įsigijant ilgalaikį materialų turtą patirtos papildomos išlaidos kredituojamos kitų medžiagų, pinigų, mokėtino darbo užmokesčio, mokėtinų įmokų sodrai, kitų mokėtinų sumų, ar gamybos aptarnavimo sąskaitose.

Pirkimo operacijos registruojamos buhalterinėje programoje E- geba (15 paveikslas).

Pirkimo operacijos registravimas E-gebos buhalterinėje programoje

8 lentelė

Žemės ūkio idirbimo technikos- skutiko registravimas ūkio apskaitoje

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais ūkio duomenimis

Proceso prikimo metu buvo naudotas PVM sąskaita faktūra (2priedas) ir ilgalaikio materialiojo turto įvedimo į eksploataciją aktas (3priedas).

Taigi, ūkis ilgalaikį materialųjį turtą apskaitoje registruoja įsigijimo savikaina, o balanse rodoma likutinė vertė. Jei turtas įsigytas su PVM, tuomet ta suma yra įtraukiama į PVM atskaitą. Įsigijimo metu yra naudojama pirkimo pardavimo sutartis, PVM saskaita faktūra, pardavimo-

priėmimo aktas ir ilgalaikio materialiojo turto įvedimo į eksploataciją aktas. Nagrinėjant „Aviža“ ūkio duomenis matome, kad ūkis nėra didelis, todėl daug ir didelių ilgalaikio materialaus turto įsigijimų nevykdoma. 2019 metais įvyko vienas IMT įsigijimas- žemės ūkio įdirbimo technikos- skutiko įsigijimas.

3.4 Nusidėvėjimo apskaita

„Aviža“ ūkis ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimui skaičiuoti, kaip ir rekomenduojama pagal „Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijas“ rekomendacijas taiko tiesinį metodą, tai reiškia, kad daroma prielaida kad turtas dėvisi tolygiai per visą naudojimo laiką. Nusidėvėjimas apskaičiuojamas santykis tarp ilgalaikio materialaus turto įsigijimo savikainos ir ilgalaikio materialaus turto likvidacinės vertės skirtumo ir naudingo tarnavimo laiko metais. Likvidacinę vertę nusistato pats ūkininkas, tai yra 0,29 euro centų vertė, o traktoriui ir skutikui taikoma 1 euro vertė, tačiau ši vertė nėra nustatyta adekvačiai, nes pavyzdžiui nusidėvėjusį automobilį pardavus į metalo laužą galima gauti sumą, kuri būtų didesnė nei 1 euras. Įmonė tvarkanti apskaitą pateikia Ilgalaikio turto lentelę (4priedas), kurioje pateikiami duomenys apie likvidacinę vertę, įsigijimo datą, nusidėvėjimą ir likutinę vertę. Nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos po ilgalaikio turto perdavimo naudoti ir nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po to kai turtas nustojamas naudoti ir tuo atveju kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė perkeliama į sąnaudas. Nusidėvėjimas skaičiuojamas vieną kartą per metus prieš metinių finansinių ataskaitų sudarymą, o prireikus ir gali būti skaičiuojamas dažniau. Apskaitoje nusidėvėjimas yra priešingas 11 Ilgalaikio materialaus turto sąskaitai. Riboto naudojimo laiko nusidėvėjimas registruojamas 13 Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija) sąskaitoje, o neriboto naudojimo, tai pavyzdžiui žemei ir miškui nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Registravimas apskaitoje nurodytas 9 lentelėje.

9 lentelė

Riboto naudojimo laiko nusidėvėjimo registravimas apskaitoje

<i>Debetuojamos sąskaitos</i>	<i>Kredituojamos sąskaitos</i>
13 ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)- nurašomos ilgalaikio turto sukauptos nusidėvėjimo sumos	13 ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)- apskaičiuotos turto amortizacijos ir nusidėvėjimo sumos

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis „Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijas.

Nagrinėjant pastatų ir statinių, mašinų įrangos, bei transporto priemonių nusidėvėjimus, nes žemei nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas. 132 sąskaita pastatų ir statinių nusidėvėjimas, 2019 metais ūkininko apskaitoje buvo užregistruoti 3 ūkiniai pastatai (10 lentelė). Grūdų sandėlis, garažas ir sandėlis į eksploataciją įvesti 2011 metų sausio pirmą dieną. Likvidacinę vertę nusistatęs pats ūkininkas, kuri yra 0,29€. Nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis metine nusidėvėjimo norma, kurią ūkis nusistato remiantis į 12 VAS teikiamas nuostatas, tai yra: į planuojamą naudingo tarnavimo laiką, planuojamą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo intensyvumą, turto naudojimo aplinką, naudingųjų turto savybių kitimą per visa jo naudingo tarnavimo laiką, technologijų ir ekonominę pažangą, morališkai sendinančią turtą, teisinius ir kitokius veiksnius, ribojančius ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką ir ūkio nusistatytą ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę. Ūkis naudingą tarnavimo laiką pastatams ir statiniams nusistatęs 20 metų. Taigi, skaičiuojant metinę nusidėvėjimo sumą grūdų sandėlio ūkis naudoja tiesiogiai proporcingo (tiesinio) nusidėvėjimo formulę:

$$\frac{\text{Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigamino) savikaina} - \text{ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė}}{\text{naudingo tarnavimo laikas}}$$

, taigi įstačius skaičius į šią formulę gauname: $\frac{5492,06 - 0,29}{20} = 273$ (dėl apvalinimo dokumentuose iš kurių imta informacija, skaičiai šiek tiek skiriasi), taigi 273 padalinus iš 12 mėnesių sužinosime kiek pastatai nusidėvi per vieną mėnesį. $\frac{273}{12} = 22,75$. Skaičiuojant garažo metinę nusidėvėjimo sumą, gauname: $\frac{3671,22 - 0,29}{20} = 183,55$. Šį skaičius padalinus iš 12 mėnesių gauname, kad garažas per vieną mėnesį nusidėvi 15,21 eurų. Skaičiuojant sandėlio metinę nusidėvėjimo sumą, gauname: $\frac{4382,82 - 0,29}{20} = 217,80$. Taigi, sudėjus visų trijų pastatų metų pabaigoje nusidėvėjus gauname, bendrą nusidėvėjimų sumą: 673,32. Ši suma kredituojama 132 sąskaitoje, o tos pačios sąskaitos debete registruojama sukauptos nusidėvėjimo sumos. Sąskaitos likutis rodo sukaupą turimo ilgalaikio turto nusidėvėjimą.

10 lentelė

Pastatų ir statinių nusidėvėjimas 2019 metais

	Grūdų sandėlis	Garažas	Sandėlis
Įsigijimo vertė	5492,06	3671,22	4382,82
Sukauptas nusidėvėjimas	2193,44	1466,05	1750,41
Priskaityta per 2019 metus			

10 lentelės tęsinys

Sausis	22,75	15,21	18,15
Vasaris	45,5	30,42	36,3
Kovas	68,25	45,63	54,45
Balandis	91	60,84	72,6
Gegužė	113,75	76,05	90,75
Birželis	136,5	91,26	108,9
Liepa	159,25	106,47	127,05
Rugpjūtis	182	121,68	145,2
Rugsėjis	204,75	136,89	163,35
Spalis	227,5	152,1	181,5
Lapkritis	250,25	167,31	199,67
Gruodis	273	182,52	217,8

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis vidiniais „Aviža“ ūkio duomenimis (Ilgalaikio turto lentelė)

Antroji Ilgalaikio materialiojo turto grupė kuriais skaičiuojamas nusidėvėjimas yra mašinų ir įrangos, kuris registruojamas 133 sąskaitoje (11 lentelė). Traktorius Deutz- Fahr Agrotron 6180 įsigytas 2016 metų kovo 18 dieną. Likvidacinė vertė nustatyta 1 euras. Ūkis naudingą tarnavimo laiką traktoriams nustatęs 10 metų. Paskaičiavus metinę nusidėvėjimo sumą gauname: $\frac{73000-1}{10}=7299,9$ eurus. 1 mėnesio traktoriaus nusidėvėjimas yra 608,33eurai. Germinatoriaus naudingo tarnavimo laikas yra 5 metai, o likvidacinė vertė 0,29 eurai. Skaičiuojant germinatoriaus metinę nusidėvėjimo sumą gauname: $\frac{2000-0,29}{5}=399,94$ eurus. Taigi, vieno mėnesio germinatoriaus nusidėvėjimas gaunasi 33,33 eurai. Skutiko naudingo tarnavimo laikas yra 15 metų, likvidacinė vertė nustatyta 1 euras. Skaičiuojant skutiko metinę nusidėvėjimo sumą, gauname: $\frac{4545,45-1}{15}=302,96$ eurus. Vieno mėnesio skutiko nusidėvėjimas gaunasi 25,25 eurai. Taigi, sudėjus visų trijų mašinų ir įrangos, metų pabaigoje nusidėvėjus gauname, bendrą nusidėvėjimų sumą: 8002,79eurų. Ši suma kredituojama 132 sąskaitoje, o tos pačios sąskaitos debete registruojama sukauptos nusidėvėjimo sumos. Sąskaitos likutis rodo sukaupą turimo ilgalaikio turto nusidėvėjimą.

11 lentelė

Mašinų ir įrangos nusidėvėjimas 2019 metais

	Traktorius Deutz- Fahr Agrotron	Germinatorius	Skutikas, noraginis
Įsigijimo vertė	73000	2000	4545,45
11 lentelės tęsinys			
Sukauptas nusidėvėjimas	20074,76	1299,83	0
Priskaityta per 2019 metus			
Sausis	608,33	33,33	25,25
Vasaris	1216,65	66,66	50,49
Kovas	1824,97	99,99	75,74
Balandis	2433,29	133,32	100,99
Gegužė	3041,61	166,65	126,23
Birželis	3649,94	199,98	151,48
Liepa	4258,26	233,31	176,73
Rugpjūtis	4866,58	266,64	201,97
Rugsėjis	5474,90	299,97	227,22
Spalis	6083,23	333,3	252,47
Lapkritis	6691,55	366,63	277,71
Gruodis	7299,87	399,96	302,96

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis vidiniais „Aviža“ ūkio duomenimis (Ilgalaikio turto lentelė)

Trečioji ilgalaikio materialiojo turto grupė kuriai skaičiuojamas nusidėvėjimas yra transporto, kuris registruojamas 134 sąskaitoje (12 lentelė). Automobilis Renault Megane buvo įsigytas 2015 metų gegužės 1 dieną. Likvidacinė vertė nustatyta 0,29. Ūkis naudingą tarnavimo laiką transporto priemonės yra nustatęs 5 metus. Paskaičiavus metinę nusidėvėjimo sumą gauname: $\frac{500-0,29}{5}=99,95$ eurus. 1 mėnesio automobilio Renault Megane nusidėvėjimas yra 8,33 eurai. Automobilio NISSAN naudingo tarnavimo laikas yra 5 metai, o likvidacinė vertė 0,29 eurai. Automobilis įsigytas 2015 metų gruodžio 3 dieną. Skaičiuojant automobilio Nissan metinę nusidėvėjimo sumą gauname: $\frac{2000-0,29}{5}=399,94$ eurus. Taigi, vieno mėnesio automobilio NISSAN nusidėvėjimas gaunasi 33,32 eurai. Taigi, sudėjus dviejų transporto priemonių metų pabaigoje

nusidėvėjus gauname, bendrą nusidėvėjimų sumą: 374,85 eurus. Ši suma kredituojama 132 sąskaitoje, o tos pačios sąskaitos debete registruojama sukauptos nusidėvėjimo sumos. Sąskaitos likutis rodo sukaupą turimo ilgalaikio turto nusidėvėjimą.

12 lentelė

Transporto priemonių nusidėvėjimas 2019 metais

	Renault Megane	NISSAN
Įsigijimo vertė	500	2000
Sukauptas nusidėvėjimas	358,14	1199,96
Priskaityta per 2019 metus		
Sausis	8,33	33,32
Vasaris	16,66	66,64
Kovas	24,99	99,96
Balandis	33,32	133,28
Gegužė	41,65	166,60
Birželis	49,98	199,93
Liepa	58,30	233,25
Rugpjūtis	66,63	266,57
Rugsėjis	74,96	299,89
Spalis	83,29	333,21
Lapkritis	91,62	366,53
Gruodis	99,95	399,85

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis vidiniais „Aviža“ ūkio duomenimis (Ilgalaikio turto lentelė)

Likusio ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas. Šis turtas yra pilnai nusidėvėjęs, tačiau dar naudojamas įmonės veikloje. Kadangi šis turtas visą naudingą tarnavimo laiką jau pratarnavo, tai jis nėra nurašomas. Šio turto likutinė vertė registruojama 0,29 euro. Apskaitoje nusidėvėjimai yra skaičiuojami buhalterinės programos e-GEBOs pagalba (16 paveikslas). 1 skaičius- laikotarpis už kurį pasirenkame skaičiuoti nusidėvėjimą. 2- skaičiuojamas nusidėvėjimas. 3- Suformuojamas nusidėvėjimo skaičiavimo dokumentas. 4- išskleisti eilutėms. 5- matome visą reikiama informaciją. 6- kiekvieno konkretaus turto mėnesio nusidėvėjimas. 7- korespondencijos. 8- išsaugojimas ir 9- ištrinti.

16 paveikslas

Nusidėvėjimo skaičiavimas buhalterinėje e-GEBA programoje

The screenshot displays the e-GEBA software interface for depreciation calculations. It features a menu bar at the top with options like 'Nusidėvėjimas', 'Nusidėvėjimo skaičiavimas', and 'Nusidėvėjimo skaičiavimas'. Below the menu is a toolbar with icons for various functions. The main area contains several tables and data entry fields. Numbered callouts (1-9) highlight specific features: 1 points to the 'Nusidėvėjimas' menu; 2 points to the 'Nusidėvėjimo skaičiavimas' button; 3 points to the 'Nusidėvėjimo skaičiavimas' table; 4 points to the 'Nusidėvėjimo skaičiavimas' table; 5 points to the 'Nusidėvėjimo skaičiavimas' table; 6 points to the 'Nusidėvėjimo skaičiavimas' table; 7 points to the 'Nusidėvėjimo skaičiavimas' table; 8 points to the 'Nusidėvėjimo skaičiavimas' table; 9 points to the 'Nusidėvėjimo skaičiavimas' table.

Šaltinis: LŽŪKT „e-GEBA buhalterija vartotojo vadovas

Taigi, apibendrinant ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimą galime pamatyti kad ilgalaikis turtas yra neilgaamžis, jis nuolatos dėvisi ir praranda savo turimą vertę labai greitai. Skaičiuojant ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą daroma prielaida, kad šis turtas dėvisi visą naudingo tarnavimo laiką tolygiai- skaičiuojamas naudojant tiesinį metodą. Skaičiuojamas pastatų ir statinių, mašinų ir įrangos, bei transporto priemonių nusidėvėjimai, o likusio turto nusidėvėjimai nėra skaičiuojami, nes šis turtas yra pilnai nusidėvėjęs, tačiau dar naudojamas įmonės veikloje. Skaičiuojant bendras suma ilgalaikis materialus turtas sudaro nemažas sumas.

3.5 Remonto ir eksploataavimo apskaita

Naudojant ilgalaikį materialųjį turtą ilgą laiką, patiriame įvairių išlaidų, susijusių su jo palaikymu. Remiantis 12VAS prie eksploatacijos išlaidų galima būtų priskirti pavyzdžiui, mokesčius už komunalines paslaugas, įmonės teritorijos priežiūros, transporto priemonių sunaudoto kuro, tepalų, padangų, plovimo medžiagų, filtrų, plovimo paslaugų ir panašias išlaidas, Nagrinėjant „Aviža“ apskaitą, pirkimų suvestinėje (1priedas) yra pateikiamos visi pirkimai įvykę nuo 2019 metų pradžios, tai yra sausio pirmos dienos, iki 2019 metų pabaigos, tai yra gruodžio 31 dienos. Šiame dokumente pateikiamas pirkimo pavadinimas, kokiais metais matuojamas, pirktas kiekis, suma ir tiekėjas. Per 2019 metus (13 lentelė) buvo pirktas tepalų už 260,13eurų. Ši suma priskiriama to ataskaitinio laikotarpi, per kurį buvo patirtos sąnaudos.

13 lentelė

Tepalų pirkimas 2019 metais

	<i>Rūšis</i>	<i>Išlaidos</i>	<i>Tiekėjas</i>
<i>Gegužė</i>	Tepalai	74,38	Narjanta, UAB
<i>Liepa</i>	Tepalai	52,89	Narjanta, UAB
<i>Rugpjūtis</i>	Tepalai	79,34	Narjanta, UAB
<i>Rugsėjis</i>	Tepalai	21,49	Narjanta, UAB
<i>Lapkritis</i>	Tepalai	26,45	Narjanta, UAB
<i>Gruodis</i>	Tepalai	5,58	Narjanta, UAB

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis vidiniais „Aviža“ ūkio duomenimis (pirkimų suvestinė)

Taip pat, prie eksploatacinių išlaidų priskiriama 2019 metų rugsėjo 3 dieną, gauta sąskaita faktūra (5priedas), pirktos padangos ir padangų montavimas ir balansavimas iš Egzotikos, Lipeikio įmonės. Sumokėta suma 211, 57 eurai, ir gaunamas pridėtinės vertės mokestis 44,43 ir 2019 metų spalio 31 dieną, UAB įmonėje Margučiai. Ūkiui buvo suteikta purkštuvų techninė apžiūra kurios kaina 66,11 eurų ir priskaitytas 13,89eurų gautinas pridėtinės vertės mokestis. Taip pat, ūkis perka atsargines dalis ir remonto medžiagas, iš kurių metų gale susidaro didelės sumos, 2019 metų pabaigoje užregistruota 1354,34 eurų suma.

Kaip žinome, turtas dėvisi, genda, dažnai reikia remontuoti, ypač kas susiję su žemės ūkiu ir technika, gedimų pasitaiko labai dažnai. Remonto procesas prasideda nuo apsisprendimo, ar remontuoti ilgalaikį materialųjį turtą, ar geriau nurašyti, ar parduoti. Ūkyje dažniausiai yra remontuojama žemės ūkio technika, įrankiai ir automobiliai, kaip matome iš balanso statybos darbų 2019 metai nebuvo vykdoma. Remonto metu pateikiamos sąskaitos faktūros. Įmonė tvarkanti buhalterinę apskaita pateikia pirkimo suvestines ir didžiosios knygos išrašus. 2019 metų apskaitoje remontų neužfiksuota.

Ūkyje įvykę remontai registruojami buhalterinėje programoje e-GEBA. Jei įvykę remonto darbai didina ilgalaikio turto vertę ir (arba) naudingo tarnavimo laiką, tokiu atveju, yra didinama ilgalaikio turto vertė ir tikslinamas nusidėvėjimo laikas. Tuomet programoje (17 paveikslas) pasirenkama prekė, tai yra kokie darbai atliekami, suma be PVM, pasirenkame tą ilgalaikį turtą kurio vertę didiname ir nusidėvėjimo norma metais.

17 paveikslas

Ilgalaikio turto vertės didinimas

Document number: 1544555, Date: 2019.12.31, Object: Remontas, Value: 1815,00. The table shows the calculation of the increase in value, with a total of 1815,00.

Prekės*	Kiekis*	Kiekio m.	Kaina be PVM	Suma be PVM	PVM procentas	PVM suma*	Didinti vertė/perkaitoti...	Suma su PVM	PVM klasifikac...
Pastatų remontas, 216210001	1,0000	vat	1500,00	1500,00	21	315,00	4 Daržinė	1815,00	PVM1
				1500,00		315,00		1815,00	

Šaltinis: LŽŪKT „e-GEBA buhalterija vartotojo vadovas

Kitu atveju, kai ilgalaikio turto vertė yra mažinama, atidaromas DK schema ilgalaikio turto vertės mažinimas. Programoje (18 paveikslas) pasirenkame prekę, tai yra kokius remonto darbus atliekame, sumą be PVM ir pasirenkame tą ilgalaikį turtą, kurio vertę mažinsime.

18 paveikslas

Ilgalaikio turto vertės mažinimas

Document number: 541384, Date: 2019.05.20, Object: Statyba, Value: 1210,00. The table shows the calculation of the decrease in value, with a total of 1210,00.

Prekės*	Kiekis*	Kiekio matas	Kaina be PVM	Suma be PVM	PVM proce...	PVM suma*	Suma su PVM	Didinti vertė/perkaitoti inventoriaus Nr.
Statyba, 127000001	1,0000	vat	1000,00000	1000,00	21	210,00	1210,00	4 Daržinė
				1000,00		210,00	1210,00	

Šaltinis: LŽŪKT „e-GEBA buhalterija vartotojo vadovas

Taigi, apibendrinant ūkio eksploataciją ir remontą, matome, kad su žemės ūkiu susijusi veikla reikalauja daug išlaidų. Ūkyje patirta daug išlaidų kurios priskiriamos prie eksploatacinių. Tai tepalams išleidžiamos sumos, purkštuvų tvarkymas, padangų montavimas ir kitos išlaidos. Įvykę remonto darbai užfiksuojami e-GEBA buhalterinėje programoje, didinant arba mažinant, priklausomai nuo situacijos ilgalaikio turto vertę.

3.6 Nurašymo apskaita

Remiantis 12-ojo verslo apskaitos standartu „Ilgalaikis materialus turtas“ ilgalaikis materialus turtas yra nurašomas iš apskaitos, kai yra parduodamas, iškeičiamas į kitą turtą, padovanojamas, prarandamas dėl stichinių nelaimių, gaisrų, vagysčių ir kitų priežasčių ar likviduojamas, nes jį naudojant ateityje nesitikima gauti jokios ekonominės naudos. Apskaitos registruose nurašoma įsigijimo savikaina, visos turto vertės pokyčių sumos, sukaupto nusidėvėjimo suma ir apskaičiuojamas pelnas ar nuostoliai.

Jei nurašomas visiškai nudėvėtas turtas, o iš jo gautos medžiagos ar dalys apskaitomos kaip atsargos grynąja galimo realizavimo verte. Jei nurašyto turto likvidacinė vertė didesnė už grynąją atsargų realizavimo vertę, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo, o jei atvirkščiai- likvidacinė vertė mažesnė, tuomet ataskaitinio laikotarpio pelnu.

Jei nurašomas nenudėvėtas turtas, nenudėvėta vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo. Išmontuotos dalys apskaitoje registruojamos atsargose, grynąja galimo realizavimo verte.

Taigi, ilgalaikis materialus turtas gali būti nurašomas kai yra parduodamas. Turtas gali būti parduodamas dėl įvairiausių priežasčių, galbūt sena technika yra pakeičiama nauja, galbūt ūkis neišgali išsilaikyti ir yra parduodamas dėl skolų, gali būti daug įvairiausių priežasčių. Šio ūkio apskaitoje užregistruotų nurašymų nėra daug, ūkis yra nedidelis. Konkrečiai nagrinėjant „Aviža“ ūkyje įvykusius pardavimus ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymus iš apskaitos. 2017 metų vasario 28 dieną, ūkininkas pardavė traktorių John Deere 7800, už 3000 eurų. Į pirkimo procesą įtraukta PVM sąskaita faktūra ir traktoriaus, savaeigės žemės ūkio mašinos, savaeigės mašinos ar priekabos pirkimo- pardavimo sutartis. Pateikiami tokie duomenys susiję su šio ilgalaikio materialaus turto pardavimu (14 lentelė).

14 lentelė

Ilgalaikio materialaus turto pardavimo duomenys

<i>Įsigijimo savikaina</i>	18564,64
<i>Nusidėvėjimas</i>	5414,77
<i>Likutinė vertė</i>	13149,87
<i>Pardavimo kaina</i>	3000
<i>PVM</i>	630

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais „Aviža“ ūkio duomenimis

Apskaitoje ši nurašymo operacija pateikiama (15 lentelėje). Šiuo atveju matome, kad ūkis turtą pardavė už nedidelę kainą, ir gautas nuostolis, tokio pardavimo priežasčių galėjo būti daug, tačiau iš apskaitos dokumentų to suprasti nebuvo galima.

15 lentelė

Nurašymo vaizdavimas apskaitoje

<i>Debetuojamos sąskaitos</i>	<i>Kredituojamos sąskaitos</i>
Pirkėjų skolos (241 sąskaita) -3630 eurų	Mokėtinas PVM (4492 sąskaita)- 630 eurų
Nusidėvėjimas (13IMT grupė)- 5412,64	Įsigijimo savikaina- 18564,64
Nuostolis (640 sąskaita)-	

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais „Aviža“ ūkio duomenimis

Perleidžiant ilgalaikį materialųjį turtą apskaitoje registruojamas įsigijimo savikainos nurašymas, visų to turto vertės pokyčių sumas nurašymas, bei sukaupto nusidėvėjimo nurašymas. Ir užregistruojamas pelnas ar nuostoliai patirti perleidžiant turtą.

Kitas nurašymo atvejis, tai yra praradimas dėl stichinių nelaimių, gaisrų ir vagysčių. Tokių atvejų „Aviža“ ūkio apskaitoje nepasitaikė, tačiau apskaitoje būtų registruojami nuostoliai, jei negalima jų kompensuoti, pripažįstami netekimu. Debetuojama įsigijimo savikainos nusidėvėjimas, debetuojamos kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos ir kredituojama įsigijimo savikaina. Jei tikimasi kad nuostoliai bus atlyginti, tai yra ilgalaikis materialus turtas yra apdraustas, tuomet, debetuojamas IMT įsigijimo savikainos nusidėvėjimas, kitos gautinos skolos, kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos, o kredituojama IMT įsigijimo savikaina. Jei įmonė nesitikėdama gauti kompensacijos užregistravo patirtus netikimus. Tokiu atveju, kitais metais apskaitoje užregistruoja kitos gautinos sumos debetą ir kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos kreditą (12VAS).

Kaip ilgalaikio materialaus turto nurašymas vykdomos buhalterinėje programoje parodoma paveiksle 19.

19 paveikslas

Nurašymo skaičiavimas buhalterinėje e-GEBA programoje

The screenshot shows the 'Dokumentas' (Document) window in the e-GEBA software. The form includes fields for document number (Dok. nr.), date (Data), document type (Dok. tipas), and document ID (Dok. ID). A dropdown menu for 'Sąnaudų objektas' (Expense object) is open, showing options like 'Atsargų nuostoliai' (Inventory losses), 'Ilgalaikio turto nuostoliai' (Fixed asset losses), and 'Nenuostoliai' (No losses). Below the form is a table with columns: 'Dok. nr.', 'Data', 'Debetas / Kreditas', 'Suma Debitas', and 'Suma Kreditas'. The table contains three rows of data, with the last row showing a total of 230,000.00.

Dok. nr.	Data	Debetas / Kreditas	Suma Debitas	Suma Kreditas
2019.01.31	2019.01.31	Atsargų nuostoliai	230,000.00	0.00
2019.01.31	2019.01.31	Ilgalaikio turto nuostoliai	0.00	0.00
2019.01.31	2019.01.31	Nenuostoliai	0.00	0.00
			230,000.00	0.00

Šaltinis: LŽŪKT „e-GEBA buhalterija vartotojo vadovas

Atsidariusiame lange dokumentus jau esančius galima rūšiuoti, grupuoti, filtruoti, kad būtų lengviau surasti reikiamą. Norint kurti naują nusidėvėjimo operaciją, programa nukelia į (19 paveikslas) programos langą. Dokumente įrašoma dokumento serija, data, sąnaudų objektas, Debetų kreditų schema ir turinys. Nurašomas daiktas įkeliamas iš momentinių likučių.

Taigi, ilgalaikis materialus turtas nurašomas iš „Aviža“ ūkio apskaitos, kai yra parduodamas, iškeičiamas į kitą turtą, padovanojamas, prarandamas dėl stichinių nelaimių, gaisrų, vagysčių ir kitų priežasčių ar likviduojamas, nes jį naudojant ateityje nesitikima gauti jokios ekonominės naudos. Ūkio apskaitoje užregistruotas traktoriaus John Deere 7800 nurašymas, nes šis turtas buvo parduotas. Pardavimo metu patirtas nuostolis. Kadangi, ūkis nėra didelis, todėl daug nurašymo operacijų apskaitoje neužfiksuota. Ūkis nepatyrė stichinių nelaimių, gaisrų ar vagysčių. Ūkis naudoja tą pačią techniką ilgus metus.

IŠVADOS

- Turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį turtą. Ilgalaikis turtas skirstomas į nematerialųjį turtą, finansinį turtą, materialųjį turtą ir kitą ilgalaikį turtą. Trumpalaikis turtas skirstomas į atsargas, per 1 metus gautinas sumas, trumpalaikes investicijas ir pinigus, bei pinigų ekvivalentus. Kad turtas būtų priskirtas ilgalaikio materialaus turto grupei, įmonė turi jį naudoti ilgiau nei vienerius metus, įmonė pagrįstai tikisi gauti iš turto ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais, įmonė gali patikimai nustatyti įsigijimo (pasigaminimo) savikainą, turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto savikainą, nustatytą kiekvienai turto grupei ir įmonei yra perduota rizika susijusi su materialiuoju turtu;
- Turto apkaitymas prasideda nuo ilgalaikio materialaus turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos. Taip pat, turtą galima mainyti, ar gauti dovanų. Registruojant ilgalaikio materialiojo turto savikainą į ją įeina: pinigų suma sumokėta įsigyjant turtą, muitai, akcizai ir kiti negrąžinami mokesčiai ir tiesiogiai priskirtos išlaidos, kurios yra susijusios su parengimu turto naudojimui ir veikimu. Neįeina į savikainą prekybos nuolaidos, lengvatos ir išlaidos, kurios turėtų būti priskirtos administracinėms ar kitoms bendrosioms sąnaudoms, palūkanos ir grąžinamas pridėtinės vertės mokestis. Ilgalaikis materialus turtas gali būti įkainojimas arba tikrąja, arba perkainota verte.
- Ilgalaikis materialus turtas, išskyrus investicinį turtą, jį įsigijus ar pasigaminus registruojami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o vėliau gali būti apskaitomi įsigijimo savikaina arba perkainota verte. Įsigijus investicinį turtą jis registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o vėliau gali būti apskaitomas įsigijimo savikainos būdu, arba tikrosios vertės būdu.
- Naudojant ilgalaikį materialųjį turtą ilgą laiką jis nusidėvi, netenka savo fizinių savybių, ar tiesiog pasensta. Nusidėvėjimas skaičiuojamas tik riboto naudojimo laiko turtui. Yra keletas nusidėvėjimo skaičiavimo metodų. Tai yra proporcingi metodai- tiesiogiai proporcingas (tiesinis) metodas, arba produkcijos. Ir greitesni ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimo metodai- dvigubai mažėjančios vertės, bei metų skaičiaus metodais.
- Naudojant ilgą laiką kažkokį daiktą jis pradeda gesti, sutrinka kai kurios jo vykdomos funkcijos. Ilgalaikio materialaus turto rekonstravimo ir remonto darbai gali prailginti turto naudingo tarnavimo laiką, pagerinti jo naudingąsias savybes, padidinti turto našumą, pajėgumą, sumažinti anksčiau įvertintas išlaidas, arba atvirkščiai.
- Ilgalaikiam materialiam turtui reikalingas nurašymas, kai jis parduodamas, iškeičiamas į kitą turtą, padovanojamas, prarandamas dėl stichinių nelaimių, gaisrų, vagysčių, ar likviduojamas;

- Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos „Aviža“ ūkio buhalterinė apskaita tvarkoma pagal „Ūkininko ūkio ir gyventojų kurie neįregistravę ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijas“
- Apskaita tvarkoma taikant dvejybinį metodą, tokiu būdu kiekvienos ūkinės operacijos arba kiekvieno ūkinio įvykio vertė įrašoma į sąskaitas ar sąskaitų debetą, o jai lygi suma- į kitas sąskaitas ar sąskaitų kreditą;
- Išanalizavus ilgalaikio materialiojo turto teorinę dalį prieita prie praktinės. Ūkio apskaita nagrinėjama remiantis ūkiu „aviža“. Tyrimas atliekamas 5 etapais. Nagrinėjamas 12 verslo apskaitos standartas ir „Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijomis“ ir vidiniais duomenimis. Informacija nagrinėjama, analizuojama ir apibendrinama.
- Išnagrinėjus „Aviža“ ūkio finansines ataskaitas, paaiškėja, kad didžiausią pelną ūkis uždirbo 2018 metais, o 2017 metais buvo patirtas nuostolis. Grynojo pelningumo rodiklis parodo, kad ūkio sąnaudų kontrolė nėra gera, 2017 metais užfiksuotas didelis šio rodiklio kritimas, tačiau turto pelningumo rodiklis yra gan geras, įmonės turtas yra naudojamas gana efektyviai. Ūkio likvidumo rodikliai mažėja, o tai reiškia, kad ūki įsipareigojimai didėja, o sugebėjimas juos padengti mažėja. Įmonės mokumo rodiklis metams einant didėja, tokiu atveju, saugumo lygis krinta. Ilgalaikio turto apyvartumo rodiklis auga, o tai reiškia, kad įmonės ilgalaikio turto valdymo efektyvumas auga;
- „Aviža“ ūkio turtą sudaro ilgalaikis materialus, finansinis, kitas ilgalaikis ir trumpalaikis turtas. Ilgalaikio turto beveik 4 kartus daugiau nei trumpalaikio (2019 metų duomenimis). Daugiausia ūkis turi ilgalaikio materialaus turto, o mažiausiai finansinio turto. Didžiausią ilgalaikio materialiojo turto dalį sudaro žemė ir mašinos, bei įrenginiai. 2019 metais ilgalaikio materialaus turto sumažėjimą labiausiai galėjo nulemti nusidėvėjimai;
- Ūkio ilgalaikis materialus turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, o balanse rodamas likutine verte. Žemė ir miškas apskaitomi įsigijimo savikaina, o vėliau apskaitomi įsigijimo verte. IMT įsigijimo metu naudojama pirkimo-pardavimo sutartis, PVM sąskaita faktūra, perdavimo- priėmimo aktas, IMT įvedimo į eksploataciją aktas. 2019 metais ūkio apskaitoje užregistruota žemės įdirbimo technika- skutikas;
- Skaičiuojant nusidėvėjimą ūkiui taikomas tiesinis metodas. Turtui nustatoma 0,29 centų likvidacinė vertė, o traktoriui ir skutikui- 1 euro vertė. Nusidėvėjimas skaičiuojamas pastatams ir statiniams, kuriems priskaičiuotas 673,32 eurų nusidėvėjimas (2019 metais). Mašinų ir įrangos sukaupta nusidėvėjimų suma- 8002,79 eurai. Transporto IMT grupei priskaičiuotas

374,85 eurų nusidėvėjimas. Žemei nusidėvėjimas neskaičiuojamas. IMT nuolat dėvėsi ir praranda savo turimą vertę, metų pabaigoje susidaro didelės sukaupto nusidėvėjimo sumos;

- Ūkis patiria išlaidų susijusių su IMT turto palaikymu, tai yra tepalų išlaidos. Ūkyje dažniausiai remontuojama žemės ūkio technika, įrankiai ir automobiliai. Taip pat, prie eksploatacinių išlaidų priskiriamas padangų pirkimas, montavimas ir balansavimas, bei suteikta purkštukų techninė apžiūra. Šios išlaidos priskiriamos prie sąnaudų;
- Ilgalaikis materialus turtas nurašomas iš apskaitos kai jis yra parduodamas, iškeičiamas į kitą turtą, padovanojamas, prarandamas dėl stichinių nelaimių, gaisrų, vagysčių ir kitų priežasčių ar likviduojamas, nes jį naudojant ateityje nesitikima gauti jokios ekonominės naudos. „Aviža“ ūkio apskaitoje užregistruotas traktoriaus John Deere 7800 pardavimas, kurio metu apskaitoje užregistruotas nuostolis;

Išnagrinėjus „Aviža“ ūkio apskaitą galima pateikti tokius pasiūlymus:

Peržiūrėti ilgalaikio materialiojo turto likvidacines vertes, kurios yra nustatytos neadekvačiai. Netiksliai nustatytos likvidacinės vertės. Ūkininkas pagal standartus turėtų atsižvelgti koks tas turtas bus po naudingo tarnavimo laiko ir kiek realiai būtų galima už jį gauti. Pavyzdžiui nusidėvėjusį automobilį pardavus metalo laužui galima gauti kažkokią sumą kurį būtų tikrai didesnė nei 1 euras. Tokiu atveju, likvidacinę vertę būtų galima nustatyti lygią metalo laužo supirkimo kainai.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

- Andriukaitienė, M. (2016). Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos metodikos įtaka laisviesiems pinigų srautams: teorinis požiūris. *Jaunasis mokslininkas 2016 studentų mokslinės konferencijos straipsnių rinkinys Akademija*, 2016 62-69. [žiūrėta 2020-04-15] <http://dspace.lzuu.lt/handle/1/4440>.
- Bikienė, J. ir Pučkienė, D. (2012). *Buhalterinė apskaita: teorija ir praktika*. Mykolo Romerio Universitetas. [žiūrėta 2020-04-10]
- Bendikienė, D. (2019). *Finansinė apskaita*. Šiaulių universitetas verslo ir viešosios vadybos katedra. [žiūrėta 2020-04-10]
- Christauskas, C. (2013) ir Stungriene, S. (2013). Benefits of applying different depreciation methods of long term tangible assets in a company. *ISSN 1822-7260 social sciences*. 2013. Nr. 4 (82). [žiūrėta 2020-03-19]
- Jackson, S. B. (2010). The effect of depreciation method choice on asset selling prices. *Accounting Organizations and Society Volume 35, Issue 8, November 2010, Pages 757-774*. [žiūrėta 2020-03-19]. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2010.09.004>.
- Jackson, S.B. (2008). The Effect of Firms' Depreciation Method Choice on Manager's Capital Investment Decisions. *The Accounting Review* 83(2). [žiūrėta 2020-03-19]. [10.2308/accr.2008.83.2.351](https://doi.org/10.2308/accr.2008.83.2.351).
- Juočiūnienė, D., Stončiūvienė, N. (2008). Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos metodologiniai neatitikimai. *Mokslo darbai (socialiniai mokslai, vadyba ir administravimas)*, 03S. [žiūrėta 2020-03-19].
- Kalčinskas, G. (2007). *Buhalterinės apskaitos pagrindai*. Vilnius. [žiūrėta 2020-03-19]
- Lietuvos Respublikos akcizų įstatymas (galiojanti suvestinė redakcija 2020-01-01) IX-569 . <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.154511/asr>.
- Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas. (suvestinė redakcija 2021-01-01). Nr. IX-675. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.157066/asr>.
- Lietuvės žemės ūkio konsultavimo tarnybos e-GEBA buhalterija vartotojo vadovas (2020m).
- Linkutė, R. (2017). AB „Snaigė“ mokumo ir likvidumo analizė. *Verslo aktualijos būsimųjų specialistų požiūriu 2017m Straipsnių rinkinys* 23. [žiūrėta 2020-04-19]
- Mackevičius, J. (2019). *Apskaita, Auditas, Analizė*. Vilniaus universiteto leidykla.
- Mackevičius, J. (2010) ir Valkauskas, R. (2010). Integruota įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų analizės metodika. *Verslas: teorija ir praktika* 3:213-221. [žiūrėta 2020-04-19].
- Madusanka, W.M.L (2016), Rajini, P.A.D (2016) ir Konara, K.M.G.K (2016). Decision making

- in physical asset repair / replacement: a literature review. *13th. International Conference on Business Management (ICBM)*. [žiūrėta 2020-03-19]. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2910207>.
- Mockutė, D. (2006). Ilgalaikio materialiojo turto klasifikavimas ir apibrėžimai. *Jaunasis mokslininkas*. [žiūrėta 2020-03-19] http://jaunasis-mokslininkas.asu.lt/smk_2006/apskaita/Mockute%20Diana.pdf.
- Rudžionienė, K. (2020) ir Lukošūnaitė, R. (2020). Tikrosios vertės metodo taikymas Lietuvos listinguojamose įmonėse. *Science and studies of accounting and finance: problems and perspectives*, 2020, vol. 14, no. 1, p. 12-23. [žiūrėta 2020-05-15]. <https://www.vdu.lt/cris/handle/20.500.12259/126195>.
- Sadauskas, E. (2017). UAB „Kauno švara“ finansinių rezultatų ir būklės analizė. *Verslo aktualijos būsimųjų specialistų požiūriu 2017m Straipsnių rinkinys 23*. [žiūrėta 2020-05-19]
- Savickas, V. (2019). Pelningumo rodiklių įmonių veiklos finansiniams rezultatams vertinti pasirinkimo problematika. *Buhalterinės apskaitos teorija ir praktika*, (20), p. 6. doi: 10.15388/batp.2019.14. [žiūrėta 2020-05-19].
- Subačienė, R., Budrionytė, R., Kamarauskienė, I., Lakis, V., Raziūnienė, D., Savickas, V., Senkus, K., Tamulevičienė, D. (2015). *Apskaitos ir audito pagrindai*. Vilniaus universiteto leidykla. [žiūrėta 2020-03-19].
- Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejetainio įrašo būdą rekomendacijas (galiojanti suvestinė 2020-01-01). Nr. 3D-264. (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.154511/asr>).
- Verslo žinios žodynas. Prieiga per internetą: (<http://zodynas.vz.lt/Amortizacija>). Žiūrėta 2020-04-15.
- Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX (2010). *Organizacijų finansinė analizė: rodiklių skaičiavimo metodika*. Vilnius 97p. [žiūrėta 2020-05-19]. http://www.nasdaqbaltic.com/files/vilnius/leidiniai/Rodikliu_skaiciavimo_metodika-final.pdf.
- Žaptorius, J. (2015). *Finansinė apskaita*. VGTU leidykla. <http://www.ebooks.vgtu.lt/product/finansin-apskaita>. [žiūrėta 2020-05-06].
- 1-ojo verslo apskaitos standartas „Finansinė atskaitomybė“ (galioja nuo 2016-01-01). Nr. VAS-26. <http://www.avnt.lt/assets/Apskaita/VAS-2020/1-VAS.pdf>.
- 2-asis verslo apskaitos standartas „Balansas“ (galioja nuo 2016-01-01). Nr. VAS-41. <http://www.avnt.lt/assets/Apskaita/VAS-2020/2-VAS.pdf>.

12-ojo verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialus turtas“ (galioja nuo 2016-01-01). Nr. VAS-9. <http://www.avnt.lt/assets/Apskaita/VAS-2020/12-VAS.pdf>.

12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ metodinės rekomendacijos (galioja nuo 2016-01-01). NR. V2-22. <http://www.avnt.lt/assets/Veiklos-sritys/Apskaita/VAS/Metodines-rekomendacijos/2016/12-VAS-MR13-redakcijasvetainei.pdf>.

13-asis verslo apskaitos standartas „Nematerialusis turtas“ (galioja nuo 2016-01-01). NR. VAS-8 <http://www.avnt.lt/assets/Apskaita/VAS-2020/13-VAS.pdf>.

18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ (galioja nuo 2016-01-01). NR. VAS-9. <http://www.avnt.lt/assets/Apskaita/VAS-2020/18-VAS.pdf>.

24-asis verslo apskaitos standartas „Pelno mokestis“ (galioja nuo 2016-01-01). NR. VAS-4. <http://www.avnt.lt/assets/Apskaita/VAS-2020/24-VAS.pdf>.

32-ojo verslo apskaitos standarto „tikrosios vertės nustatymas“ metodinės rekomendacijos (aktuali redakcija 2014-12-18). Nr. VAS-36. <http://www.avnt.lt/assets/Apskaita/VAS-2020/32-VAS.pdf>.

ACCOUNTING OF FIXED TANGIBLE ASSETS

VIKTORIJA KALVELYTĖ

Management and business administration programme, Accounting and audit (branch of programme)

Vilnius University, Faculty of Economics and Business Administration

Bachelor supervisor Kastytis Senkus

Vilnius, 2021

SUMMARY

70 pages, 19 pictures, 15 tables, references 17

Tangible fixed assets are used by most companies. Tangible assets represent a major portion of the total assets used in a lot of businesses. It is important to understand clearly what belongs to this group of assets and how many groups of assets there are. It is important to record clearly and accurately the transactions carried out by tangible fixed assets (acquisition, use, depreciation, liquidation, transfer, repair, operation and write-off) in order to ensure the efficient operation of the company.

Research object- accounting of fixed tangible assets

Work objective- To analyze the theoretical and practical accounting of long-term tangible assets on farm "X".

Work tasks-

1. Analyze the classification and recognition of property, plant and equipment;
2. . To find out the accounting of acquisition (production), depreciation, repair, operation and write-off of tangible fixed assets,
3. To delve into the methods of accounting for long-term tangible assets;
- 4 To do the analysis of the research methodology;
5. To do a financial analysis of the long-term tangible assets of farm "Aviža";
6. To do the accounting analysis of long-term tangible assets of farm "Aviža";

The analysis of fixed tangible assets was performed by examining the theoretical part first, based on the information provided by different authors, accounting laws (12VAS, 1VAS). The theoretical part was also applied in practice, analyzing the accounting of the real "X" farm on the

basis of accounting laws: 12 VAS, 1 VAS. Also, the internal documents (financial statements and other documents) of the company LŽŪKT, where it maintains the farm accounting.

The work is divided into three parts. The first part discusses the main features of accounting for property, plant and equipment like what an asset in general according to accounting standards is and into which groups it's divided. Also, it shows the importance of fixed tangible assets, asset classification, when assets are classified into groups of fixed assets. The second part discusses the accounting of fixed tangible assets. They are, acquisition (production) accounting, depreciation accounting and depreciation methods, as well as, repair accounting and depreciation. The third part of the work deals with the accounting of farm "X". It discusses what assets the farm has which it uses most and how operations, acquisitions, depreciation, repairs, and write-offs related to property, plant and equipment are accounted for on this farm.

PRIEDAI

1 priedas

Pirkimų suvestinė 2019-01-01 2019-12-31

201205000 2012 Trašos mikroelementinės		0,0400	4300,00	172,00	2019.04.23	AGDRI9027	AGRODEMA, UAB
201205116 NoroTec Manganas/Magnis	I	61.0000		516,00			
		40.0000		180,00			
201205322 CytoHelp // 2	I	21.0000	4,50		2019.04.23	AGDRI9027	AGRODEMA, UAB
		21.0000	16,00	336,00			
201207000 2012 Trašos kitos		0,0500		10,75	2019.04.23	AGDRI9027	AGRODEMA, UAB
201207001 Amonio sulfatas (FI) (NS 21-24) // 1	t	0,0500		10,75			
		0,0500	215,00		2019.05.16	AGMZSK00405	AGROCHEMA, UAB
201303000 2013 Beicai	I	5,0000		108,00			
201303005 Celest trio 060 FS	I	5,0000		108,00			
		5,0000	21,60	108,00	2019.09.05	LAR_0009321	LINAS AGRO, AB
201311000 2013 Herbicidai	kg	127,7000		1036,00			
201311155 Nuanco 75 WG		0,7000		140,00			
		0,3000	200,00		2019.04.23	AGDRI9027	AGRODEMA, UAB
		0,4000	200,00		2019.05.30	AGDRI9054	AGRODEMA, UAB
201311182 Ranger XL	I	80,0000		228,00			
		40,0000	2,85	114,00	2019.08.27	LAR_0008677	LINAS AGRO, AB
		40,0000	2,85	114,00	2019.09.05	LAR_0009321	LINAS AGRO, AB
201311193 Saracen delta	I	7,0000		560,00			
		3,0000	80,00	240,00	2019.04.23	AGDRI9027	AGRODEMA, UAB
		4,0000	80,00	320,00	2019.05.30	AGDRI9054	AGRODEMA, UAB
201311194 Gallip Super 360	I	40,0000		108,00			
		40,0000	2,70	108,00	2019.12.31	AGDRI9088	AGRODEMA, UAB
201312000 2013 Paviršiaus aktyviosios medžiagos		10,0000		135,00			
201312031 Laminex	I	10,0000		135,00			
		5,0000	13,00	65,00	2019.04.23	AGDRI9027	AGRODEMA, UAB
		5,0000	14,00	70,00	2019.12.31	AGDRI9088	AGRODEMA, UAB
201400000 2014 Dugalai ir tepalai	I	9287,3400		5466,96			
201400002 Benzinas		45,3400		42,85			
		15,3400	0,93	14,29	2019.01.16	KV96/0058	VIADA LT, UAB
		10,0000	0,92	9,17	2019.03.15	KV75/3122	VIADA LT, UAB

Parengta VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyboje

Lapas 2 iš 4, 7

201400007 Kuras dyzelinis žymėtas	I	10.0000	0.95	9.50	2019.03.31	KV124/3138	VIADA LT, UAB
		10.0000	0.99	9.89	2019.04.11	KV129/3150	VIADA LT, UAB
		9131.0000		5163.98			
		200.0000	0.56	112.40	2019.02.04	NAR0154498	NARJANTA, UAB
		200.0000	0.59	117.36	2019.02.22	NAR0154700	NARJANTA, UAB
		200.0000	0.59	117.36	2019.03.12	NAR0154944	NARJANTA, UAB
		1531.0000	0.57	873.05	2019.03.27	NAR0155088	NARJANTA, UAB
		200.0000	0.56	112.40	2019.06.21	NAR0157142	NARJANTA, UAB
		200.0000	0.60	119.01	2019.06.26	NAR0157202	NARJANTA, UAB
		2000.0000	0.55	1107.44	2019.07.05	NAR0157500	NARJANTA, UAB
		2000.0000	0.55	1090.91	2019.08.12	NAR0158313	NARJANTA, UAB
		2000.0000	0.58	1157.02	2019.09.10	NAR0158970	NARJANTA, UAB
		200.0000	0.60	119.01	2019.11.15	NAR0160199	NARJANTA, UAB
		200.0000	0.60	119.01	2019.12.02	NAR0160522	NARJANTA, UAB
		200.0000	0.60	119.01	2019.12.19	NAR0160846	NARJANTA, UAB
		111.0000		260.13			
201400010 Tepalai	I	30.0000	2.48	74.38	2019.05.08	NAR0156162	NARJANTA, UAB
		20.0000	2.64	52.89	2019.07.24	NAR0157835	NARJANTA, UAB
		30.0000	2.64	79.34	2019.08.13	NAR0158332	NARJANTA, UAB
		20.0000	1.07	21.49	2019.09.27	NAR0159342	NARJANTA, UAB
		10.0000	2.65	26.45	2019.11.15	NAR0160198	NARJANTA, UAB
		1.0000	5.58	5.58	2019.12.19	NAR0160848	NARJANTA, UAB
		97.0000		1354.34			
201500000 2015 Atsarginės dalys ir remonto medžiagos							
201500002 Atsarginės dalys augalininkystei	vnt.	97.0000		1354.34			
		2.0000	3.16	6.32	2019.01.11	1KA-190028	KUPIŠKIO AGROTEKIMAS, UAB
		1.0000	5.79	5.79	2019.01.18	CTS1900755	KADEX, Povilauko A. įmonė
		1.0000	7.90	7.90	2019.04.03	PNV-P04P-002872	Panevėžio LYTAGRA, UAB
		1.0000	7.44	7.44	2019.04.12	PNV-P04P-003319	Panevėžio LYTAGRA, UAB
		12.0000	1.83	21.91	2019.06.18	1KA-190620	KUPIŠKIO AGROTEKIMAS, UAB
		4.0000	2.28	9.10	2019.07.01	ARK20008997	ARKRITA, UAB
		5.0000	1.20	5.99	2019.07.09	1KA-190716	KUPIŠKIO AGROTEKIMAS, UAB

216210000 21621 Ilgalikio materialiojo turto remontas	1.0000	125.25	125.25	2019.08.13	NSKU_0003697	LINAS AGRO, AB
216210002 Mašinų ir įrenginių remontas	2.0000	277.68	277.68	2019.08.14	NSKU_0003767	LINAS AGRO, AB
	1.0000	68.19	68.19	2019.08.16	NSKU_0003822	LINAS AGRO, AB
	1.0000	133.16	133.16	2019.08.17	NSKU_0003899	LINAS AGRO, AB
	1.0000	146.90	146.90	2019.08.18	NSKU_0003958	LINAS AGRO, AB
	1.0000	11.81	11.81	2019.08.18	NSKU_0003978	LINAS AGRO, AB
	1.0000	40.19	40.19	2019.09.05	NSKU_0004285	LINAS AGRO, AB
	1.0000	5.12	5.12			
216220000 21622 Žemės mokestis	1.0000	211.57	211.57	2019.09.03	EGZ0554196	EGZOTIKA, Lipekio įmonė
216220001 Žemės mokestis	1.0000	66.11	66.11	2019.10.31	MAR29186	MARGUČIAI, UAB
	1.0000	345.00	345.00	2019.11.01	ŽEM-MOK20191101	VMI
216240000 21624 Turto draudimas	2.0000	355.58	355.58			
216240003 Technikos ir įrenginių draudimas	2.0000	252.00	252.00	2019.03.20	GJELT2886235	Gjensidige, ADB
	1.0000	103.58	103.58	2019.04.04	AED0332610	Lietuvos draudimas, AB
311000000 311 Paėmimas asmeninėms reikmėms	22.0000	435.34	435.34			
311000001 Paėmimas asmeninėms reikmėms	22.0000	9.17	9.17	2019.03.15	KV75/3122	VIADA LT, UAB
	1.0000	228.51	228.51	2019.03.18	PIGU-LT7221679	Pigu, UAB
	1.0000	9.50	9.50	2019.03.31	KV124/3138	VIADA LT, UAB
	1.0000	9.89	9.89	2019.04.11	KV129/3150	VIADA LT, UAB
	1.0000	8.18	8.18	2019.07.01	KV202/3185	VIADA LT, UAB
	1.0000	6.33	6.33	2019.07.01	KV303/3175	VIADA LT, UAB
	1.0000	7.32	7.32	2019.07.01	KV184/3192	VIADA LT, UAB
	1.0000	7.80	7.80	2019.07.01	KV191/3199	VIADA LT, UAB
	1.0000	10.41	10.41	2019.07.01	KV52/3218	VIADA LT, UAB
	1.0000	7.58	7.58	2019.07.01	KV115/3211	VIADA LT, UAB
	1.0000	9.29	9.29	2019.07.01	KV510/3229	VIADA LT, UAB

PVM sąskaita- faktūra

PVM SĄSKAITA-FAKTŪRA

Serija EGZ Nr. 0554196

2019.09.03

PARDAVĖJAS

Lipeikio įmonė „EGZOTIKA“

Liepkalnio g. 4A, LT-02103 Vilnius,

PVM kodas: LT684091314

Įmonės kodas: 168409136

PIRKĖJAS

Veiklos adresas J. Basanavičiaus g. 65, 36204 Panevėžys 8 45 596622

Sand.	Kodas	Prekės / paslaugos pavadinimas	Mato vnt.	Kiekis	Kaina Eur	PVM %	PVM suma Eur	Suma Eur
PANPR02/14	NX000670	NEXEN 215/70R16 100T WG WSPIKE SUV	VNT	4	47.94	21	40.26	191.74
PANPR02/	90000006	Padangų montavimas ir balansavimas	VNT	4	4.96	21	4.17	19.83
Pastaba:							Iš viso	211.57
							Nuo sumos	PVM suma
							21 %	44.43
							Galutinė suma	256.00

Kasos aparato Nr. HH00002433

Kasos kvito Nr. 8322

Kasos kvito data 2019.09.03

PVM suma 44.43

Pardavėjas Vadybininkas Žydrūnas Medišauskas

Suma žodžiais:

Du šimtai penkiasdešimt šeši Eur 00 ct

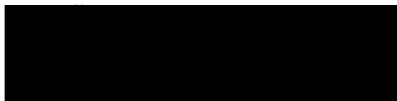
Prekes/paslaugas išdavė/atliko:

Prekes/paslaugas priėmė:

Garantija galioja 12 mėnesių nuo pardavimo datos, pateikus įsigijimą patvirtinantį kasos čekį arba sąskaitą - faktūrą. Garantija suteikiama gamykliniams defektams. Garantija netaikoma įmonės eksp. arba nepriklausomai komisijai nustatius, kad padanga pažeista mechaniškai, buvo eksploatuota ant netinkamo pločio ar nekokybiško ratlankio, esant netvarkingai automobilio važiuoklei, esant netin. automobilio ratų geometrijai, netolygiam nudėvėjimui, nulaiptavimui, remontuoti padangai ir nustatius kitus neteisingos padangų eksploatacijos atvejus. Už pažeidimus, atsiradusius dėl netinkamo padangų eksploatavimo, neatlyginama. Padangų ridai garantija nesuteikiama. Garantija galioja nuo ratlankio nenumontuoti padangai. Garantija įsigalioja nuo padangų pardavimo datos. Primename, kad, siekiant užtikrinti teisingą eksploataciją, reikia padangas reguliariai balansuoti, oro slėgį joms tikrinti ne rečiau, nei kas 14 dienų, daryti reguliarią padangų rotaciją pagal transporto priemonės tojo ar padangų pardavėjo rekomendacijas. Kaskart montuojant padangas, rekomenduojame keisti ventilius. Parenkant padangų pripūtimo slėgį vadovautis transporto priemonės gamintojo siūloma informacija, atsižvelgiant į padangoms tenkančias apkrovas vairavimo stilių, greitį. Su naujai sumontuotomis padangomis nuvažiaus apie 1000 km būtinas pakartotinis padangų balansas.

Dok. nr.: EGZ0554
Rimantas Pranauskas VadybinirLIPEIKIO ĮMONĖ „EGZOTIKA“
NERIBOTOS CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS
PRIVATUS JURIDINIS ASMŪS
ĮREGISTRUOTA JURIDINIŲ ASMENŲ REGISTRE
VĮ REGISTRŲ CENTRAS, VILNIAUS FIL.ĮMONĖS KODAS: 168409136
PVM MOKETOJO KODAS: LT684091314
REGISTRACIJOS ADRESAS: LIEPKALNIO G. 4A, LT-02104 VILNIUS
A/S LT727044060002635553 AB SEB BANKASADRESAS KORESPONDENCIJAI:
J. BASANAVIČIAUS G. 69B, LT-36209 PANEVĖŽYS
TELEFONAI: (8 45) 58 73 73, 59 66 01
FAKSAS: (8 45) 50 84 84
EL. PAŠTAS: INFO@EGZOTIKA.LT

Ilgalaikio materialiojo turto įvedimo į eksploataciją aktas

TVIRTINU:

20__ m. ____ d.

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO
ĮVEDIMO Į EKSPLOATACIJĄ AKTAS

Komisijos nariai, paskirti 20__ m. ____ d. įsakymu Nr. ____:

1. (pareigos, vardas, pavardė)
2. _____ (pareigos, vardas, pavardė)
3. _____ (pareigos, vardas, pavardė)

patvirtino, kad ilgalaikis turtas, įsigytas 2019-08-30 (dokumento Nr. MAR28373), perduotas naudoti ūkinėje veikloje

Inv. Nr.	Grupė	Pavadinimas	Markė	Įvesta į eksploataciją	Turto įsigijimo vertė	Numatoma likvidacinė vertė	Išlaidų sąskaita
4022	Skutikas	Skutikas, noraginis	Orkan 3,0	2019-08-30	4545.45	1.00	2051

Aktą pasirašo:

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardė, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardė, parašas)

Priėmiau materialinę atsakomybę

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

Ilgalaikis turtas 2019-01-01 201

Ilgalaikis turtas

2019-01-01 - 2019-12-31

Inv. Nr.	Pavadinimas	Markė	Įvesta į eksploataciją	Likvidac. vertė	Išsigijimo vertė		Nusidėvėjimas			Likutinė vertė			
					Pradžiai	Pajamos	Išlaidos	Pabaigai	Pradžiai	Priskaityta	Išlaiduota	Pabaigai	Pradžiai
120 Žemė													
1	Žemė nuosava	1,51ha	2010.12.31	0,00	962,41			962,41		0,00		0,00	962,41
2	Žemė nuosava	5,69ha	2010.12.31	0,00	4201,23			4201,23		0,00		0,00	4201,23
3	Žemė nuosava	1,98ha	2010.12.31	0,00	1585,38			1585,38		0,00		0,00	1585,38
4	Žemė nuosava	11,79ha	2010.12.31	0,00	7727,64			7727,64		0,00		0,00	7727,64
5	Žemė nuosava	1,03ha	2010.12.31	0,00	599,51			599,51		0,00		0,00	599,51
6	Žemė nuosava	19,80ha	2010.12.31	0,00	13052,31			13052,31		0,00		0,00	13052,31
7	Žemė nuosava	1,26 ha žemė nuosava	2017.04.06	0,00	3000,00			3000,00		0,00		0,00	3000,00
120 iš viso					31128,48			31128,48		0,00		0,00	31128,48
122 Pastatai ir kiti statiniai													
1000	Ūkinis pastatas	Grūdų sandėlis	2011.01.01	0,29	5492,06			5492,06		2193,44	273,00	2466,44	3025,62
1001	Ūkinis pastatas	Garžas	2011.01.01	0,29	3671,22			3671,22		1466,05	182,52	1648,57	2022,65
1002	Ūkinis pastatas	Sandėlis	2011.01.01	0,29	4382,82			4382,82		1750,41	217,80	1968,21	2414,61
122 iš viso					13546,10			13546,10		5409,90	673,32	6083,22	7462,88
123 Derliaus nuėmimo technika					13546,10			13546,10		5409,90	673,32	6083,22	7462,88
3001	Kombainas	Class	2011.01.01	0,29	5792,40			5792,40		5792,11		5792,11	0,29
4009	Šienaplovė	Šienaplovė	2011.01.01	0,29	289,62			289,62		289,33		289,33	0,29
123 įrenginiai					6082,02			6082,02		6081,44		6081,44	0,58
4007	Įrenginiai kiti	Cisterna	2011.01.01	0,29	434,43			434,43		434,14		434,14	0,29
4008	Įrenginiai kiti	Cisterna	2011.01.01	0,29	289,62			289,62		289,33		289,33	0,29
4012	Įrenginiai kiti	Suvirinimo aparatas	2011.01.01	0,29	289,62			289,62		289,33		289,33	0,29
Parengia VSI Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyboje													
Lapas 1, lapų 3													

Parengta VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyboje

Lapas 1, lapų 3

Inv. Nr.	Pavadinimas	Markė	Ivesta į eksploataciją	Likvidac. vertė	Išsigijimo vertė		Nusidevėjimas		Likutinė vertė	
					Pradžiai	Pabaigai	Priskaityta	Išlaidauta	Pradžiai	Pabaigai
4018	Irenginiai kiti	Valomoji grūdų	2011.01.01	0.29	289.62	289.62	289.33		0.29	0.29
					1303.29	1303.29	1302.13		1.16	1.16
123 Pasėlių priežiūros technika										
4010	Volai tankinimo	Volai	2011.01.01	0.29	434.43	434.43	434.14		0.29	0.29
4014	Purkštuvai	HARDI 850	2011.01.01	0.29	1448.10	1448.10	1447.81		0.29	0.29
4017	Barstytuvai	Trąšų	2011.01.01	0.29	289.62	289.62	289.33		0.29	0.29
					2172.15	2172.15	2171.28		0.87	0.87
123 Sėjimo ir sodinimo technika										
4003	Sėjamoji kombinuota	Sėjamoji kombinuota	2011.01.01	0.29	579.24	579.24	578.95		0.29	0.29
4020	Sėjamoji kombinuota	Vaderstad	2012.02.28	0.29	7240.50	7240.50	7240.21		0.29	0.29
					7819.74	7819.74	7819.16		0.58	0.58
123 Traktoriai										
2004	Traktoriai	MTZ80	2011.01.01	0.29	1645.58	1645.58	1645.29		0.29	0.29
2007	Traktoriai	Deutz-Fahr	2016.03.18	1.00	73000.00	73000.00	20074.76		52925.24	45625.37
		Agratron 6180			74645.58	74645.58	21720.05		52925.53	45625.66
123 Žemės įdirbimo technika										
4004	Kultivatoriai	Kultivatoriai	2011.01.01	0.29	1737.72	1737.72	1737.43		0.29	0.29
4005	Lėkštės	BDT2.2	2011.01.01	0.29	434.43	434.43	434.14		0.29	0.29
4006	Pilgas prikabinamas	Pilgas prikabinamas	2011.01.01	0.29	868.86	868.86	868.57		0.29	0.29
4021	Geminatoriai	Laume3	2015.09.21	0.29	2000.00	2000.00	1299.83		700.17	300.21
4022	Skutikas, noraginis	Orkan 3.0	2019.08.30	1.00	4545.45	4545.45	302.96		0.00	4242.49
					5041.01	9586.46	4339.97		701.04	4543.57
123 Iš viso					97063.79	101609.24	43434.03		53629.76	50172.42
124 Lengvieji automobiliai										
3101	Automobilis lengvasis	Renault Megane	2015.05.01	0.29	500.00	500.00	358.14		141.86	41.91
3102	Automobilis lengvasis	NISSAN	2015.12.03	0.29	2000.00	2000.00	1199.96		800.04	400.19
					2500.00	2500.00	1558.10		941.90	442.10
124 Priekabos										
2002	Priekaba	Priekaba	2011.01.01	0.29	1737.72	1737.72	1737.43		0.29	0.29

Parengta VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyboje

Lapas 2, lapų 3

Inv. Nr.	Pavadinimas	Markė	Ivesta į eksploataciją	Likvidac. vertė	Išsigijimo vertė			Nusidėvėjimas			Likutinė vertė		
					Pradžiai	Pajamos	Išlaidos	Pabaigai	Pradžiai	Priskaityta	Išlaikauta	Pabaigai	Pabaigai
2011	Priekaba	Priekaba	2011.01.01	0.29	289.62			289.62	289.33			289.33	0.29
2015	Priekaba	Priekaba	2011.01.01	0.29	868.86			868.86	868.57			868.57	0.29
2016	Priekaba	Priekaba	2011.01.01	0.29	289.62			289.62	289.33			289.33	0.29
124 Sunkvežimiai					3185.82			3185.82	3184.66			3184.66	1.16
3004	Sunkvežimis	MB1317	2011.01.01	0.29	3537.50			3537.50	3537.21			3537.21	0.29
124 iš viso					3537.50			3537.50	3537.21			3537.21	0.29
125 Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai					9223.32			9223.32	8779.97	499.80		8779.77	943.35
5019	Kompiuterinė technika	Kompiuteris HP DV6-6B20EY	2011.12.23	0.29	227.27			227.27	226.98			226.98	0.29
125 iš viso					227.27			227.27	226.98			226.98	0.29
Iš viso					151188.96	4545.45		155734.41	57350.88	9175.91		66526.79	93838.08
													89207.62

PVM sąskaita- faktūra

Inv. 4022

PARDAVĖJAS (SELLER)

Margučiai, UAB

Margučių g. 3, Margučių k., LT-38100, Panevėžio r.

Įmonės kodas 301400534

PVM kodas LT100003668814

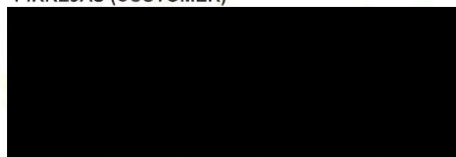
Tel. +370 699 73969

SWIFT: AGBLLT2X

Luminor Bank AB LT024010041200457699

www.marguciai.lt ; info@marguciai.lt

PIRKĖJAS (CUSTOMER)

PVM SĄSKAITA FAKTŪRA NR. MAR28373

VAT INVOICE NR.

Dok.data / Invoice 2019.08.30
 Apmokėti iki / Due 2019.09.04 - 100.0%

Kodas Code	Pavadinimas Name of item, service	Mato vnt. Unit	Kiekis Quantity	Kaina € Price €	PVM suma € VAT amount €	Suma € Amount €
120131127	Noraginis skutikas Orkan 3,0 m vamzdinis	VNT	1	4545.4545	954.55	4545.45
Suma žodžiais: Penki tūkstančiai penki šimtai € 00 ct				Apmokestinama PVM 21 %	Iš viso 4545.45	4545.45 PVM suma 954.55
Amount in words: Five thousand five hundred € 00 ct				Iš viso PVM		954.55
				Suma apmokėti		5500.00

Sąskaitą išrašė / Written by: Buhalterė Jurgita Juknevičienė

Kontaktinis asmuo / Contact person: Vidmantas Kirsnyš tel. +370 685 54521

Neapmokėjus iki nurodyto termino skaičiuojamos 0,02 % palūkanos už kiekvieną pradelstą dieną.

Svarbu: nuosavybės teisė į šioje sąskaitoje nurodytas prekes įgyjama tik sumokėjus šioje sąskaitoje nurodytą sumą.

Išrašydami šią sąskaitą, Jūs patvirtinate Jūsų ar Jūsų įmonės sutikimą su šia sąlyga.

Naudotai technikai garantija nesuteikiama.

Prekes/paslaugas gavo / Received:

vardas, pavardė, parašas

PREKYBA TRAKTORIAIS IR KITA ŽEMĖS ŪKIO TECHNIKA • PURKŠTUVŲ TECHNINĖ APŽIŪRA

FARMTRAC
TRACTORS EUROPEAKPIL
FRANCE

JAP-MET

SPARWEX

MCMs
Warka Sp. z o.o.

ROL/EX

ROL/EX

2019 metų balansas

(ūkininko (gyventojo) vardas, pavardė)

(ūkio kodas, adresas)

2019 m. gruodžio 31 d. BALANSAS

2019-01-01 - 2019-12-31

Eurais

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

	TURTAS	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	ILGALAIKIS TURTAS	89 208	95 758
1.	NEMATERIALUSIS TURTAS		
2.	MATERIALUSIS TURTAS	89 208	93 838
2.1.	Žemė	31 128	31 128
2.2.	Miškas		
2.3.	Pastatai ir statiniai	7 463	8 136
2.4.	Mašinos ir įrengimai	50 172	53 630
2.5.	Transporto priemonės	444	943
2.6.	Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai		
2.7.	Sumokėti avansai		
2.8.	Vykdomi materialiojo turto statybos darbai		
3.	FINANSINIS TURTAS		1 920
4.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS		
4.1.	Biologinis turtas		
4.1.1.	Daugiametčiai sodiniai		
4.1.2.	Produktyvieji ir kiti gyvūnai		
4.2.	Kitas turtas		
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS	21 874	29 616
1.	ATSARGOS	13 944	20 490
1.1.	Žaliavos ir medžiagos	4 929	8 580
1.2.	Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai	1 500	1 400
1.3.	Produkcija	1 266	5 712
1.3.1.	Žemės ūkio produkcija	1 266	5 712
1.3.2.	Kita produkcija		
1.4.	Biologinis turtas	6 250	4 798
1.4.1.	Auginami, penimi ir kiti gyvūnai		
1.4.2.	Pasėliai	6 250	4 798
1.5.	Sumokėti avansai		
2.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS		
2.1.	Pirkėjų skolos		
2.2.	Kitos gautinos sumos		
3.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS		
4.	PINIGAI	7 930	9 126
C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SĄNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS	68	55
	TURTO IŠ VISO:	111 150	125 429

	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
D.	NUOSAVAS KAPITALAS	16 611	26 664
E.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	25 093	29 109
F.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI	69 446	69 656
1.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	51 400	54 200
1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai		
1.2.	Skolos kredito įstaigoms	51 400	54 200
1.3.	Skolos tiekėjams		
1.4.	Kitos mokėtinų sumų ir ilgalaikiai įsipareigojimai		
2.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR KITI TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	18 046	15 456
2.1.	Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai		
2.2.	Skolos kredito įstaigoms	4 000	
2.3.	Gauti avansai		
2.4.	Skolos tiekėjams	12 761	14 461
2.5.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai		
2.6.	Kitos mokėtinų sumų ir trumpalaikiai įsipareigojimai	1 285	995
G.	SUKAUPOTOS SĄNAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS		
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	111 150	125 429

(Ūkininko (gyventojų) parašas)

VšĮ Lietuvos žemės ūkio
konsultavimo tarnyba
Būhalterinės apskaitos konsultantė
Vilma Gaidienė

2019 Pelno nuostolių ataskaita

(Ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

(Ūkio kodas, adresas)

2019 m. gruodžio 31 d. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

2019-01-01 - 2019-12-31

(ataskaitinis laikotarpis)

Eurais

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

	TURTAS	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
1.	Pardavimo pajamos	27 178	
2.	Dotacijos, susijusios su pajamomis	13 276	
3.	Pardavimo savikaina	- 30 024	
4.	Biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo tikrąja verte rezultatas		
5.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	10 430	
6.	Pardavimo sąnaudos		
7.	Bendrosios ūkio sąnaudos	- 3 063	
8.	PAGRINDINĖS (TIPINĖS) VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	7 367	
9.	KITOS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
10.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	- 3 149	
11.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKĖSTINIMĄ	4 218	
12.	GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS		
13.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	4 218	

(Ūkininko (gyventojų) parašas)

VšĮ Lietuvos žemės ūkio
konsultavimo tarnyba
Buhalterinės apskaitos konsultantė
Vilma Gaidienė